

ЗАПИСНИК СА САСТАНКА ЕКСПЛАНАТОРНОГ СКРИНИНГА

ПОГЛАВЉЕ: 12 – Безбедност хране, ветеринарска и фитосанитарна питања

ДАТУМ СКРИНИНГА: 3 – 7. фебруар 2014. године, Брисел, Краљевина Белгија

1. НАЛАЗИ/ЗАКЉУЧЦИ НАКОН ПРЕДСТАВЉАЊА ПРАВНЕ ТЕКОВИНЕ ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ ОД СТРАНЕ ЕВРОПСКЕ КОМИСИЈЕ

- 1) Европска комисија (ЕК) је замолила да статистички подаци, за које буде било потребе да се достављају у овом поглављу, не обухватају територију Косова, у складу са Резолуцијом 1244.
- 2) ЕК је препоручила да РС, што је могуће пре, прилагоди свој правни систем преношењу ЕУ законодавства у смислу прихватања позивања у националном законодавству на прописе ЕУ. Такође, препорука се односи и на могућност одложене примене поједињих одредби националног прописа до дана уласка РС у ЕУ. Даље, ЕК је препоручила да у све активности, поред техничких експерата, буде укључен што је могуће већи број правних експерата.
- 3) Европска комисија се обавезала да ће, након завршених консултација Парламента, Савета и Комисије у вези са изменама законодавства у овом поглављу, доставити РС договорене измене које ће утицати на обавезе РС у току преговора. У овом смислу ЕК је понудила организовање посебних техничких састанака које се односе на актуелне измене законодавства, као и све врсте техничке помоћи (ТАІЕХ или слично).
- 4) ЕК се обавезала да ће накнадно и у што краћем року, писменим путем, доставити одговоре на сва питања постављена током састанка и достављена пре експланаторног скрининга, а на која није одговорено током састанка, као и на питања која ће бити накнадно достављена.
- 5) ЕК ће доставити питања за састанак билатералног скрининга у августу 2014. године, уз напомену да ће одговори на питања представљати основу за израду извештаја о скринингу од стране ЕК за Савет ЕУ.
- 6) ЕК ће доставити РС ажурирану листу ЕУ законодавства, ако је то потребно.
- 7) РС треба да достави кључне (релевантне) националне прописе на енглеском језику. Сви документи шаљу се званичним путем, преко Канцеларије за европске интеграције.

2. ПИТАЊА ПОСТАВЉЕНА ОД СТРАНЕ ДЕЛЕГАЦИЈЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ У ВЕЗИ СА ПРАВНОМ ТЕКОВИНОМ ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ И ОДГОВОРИ ЕВРОПСКЕ КОМИСИЈЕ

1) ОШТА ПИТАЊА

ПИТАЊЕ 1.

Да бисмо рационално управљали својим ресурсима, како РС да се понаша у случају измена законодавства од стране ЕУ, да ли да чека усвајање законодавства које је у поступку измена или да се усклађује са законодавством које ће и сама ЕУ ставити ван снаге? (Будимир Плавшић)

ОДГОВОР ЕК

Вансан Обин је истакао да је ЕУ законодавство „покретна мета“ и да се тренутно у ЕУ паралелно одвија преиспитивање законодавства у неколико области које покрива поглавље 12. Најделовнији начин преноса ЕУ законодавства у оваквим случајевима зависи од конкретне ситуације у земљи, односно морају се имати у виду потребе за хитношћу преноса законодавства у односу на измене које су у току. Уколико је законодавство у РС такво да у тој области не постоје успостављена правила, онда се треба ускладити са важећим законодавством, јер оно може

послужити у наредних неколико година. Међутим, уколико је важећи пропис у РС у складу са ЕУ прописима и ако је доволно свеобухватан, онда измену прописа треба извршити након измена у ЕУ.

Што се тиче нове Уредбе о службеним контролама преурађено је питање како ће на крају изгледати систем. Можда је боље да се погледају саопштења о току поступка доношења нове Уредбе. Предложио је наменски састанак у вези нове Уредбе о службеним контролама. Садашња Уредба о службеним контролама се не односи на службене контроле у области здравља биља.

ПИТАЊЕ 2.

Ради приоритизације активности у преговорима, узимајући у обзир измене законодавства у овом поглављу, да ли РС може да очекује достављање актуелних измена законодавства у одређеном делу овог поглавља, за које ЕК зна да ће бити усвојене? (Тања Мишчевић)

ОДГОВОР ЕК

Европска комисија се обавезала да ће, након завршених консултација Парламента, Савета и Комисије у вези са изменама законодавства у овом поглављу, доставити РС договорене измене које ће утицати на обавезе РС у току преговора. У овом смислу понудила је организовање посебних техничких састанака које се односе на актуелне измене законодавства, као и све врсте техничке помоћи (TAIEX или слично).

ПИТАЊЕ 3.

У законодавству РС, није могуће позивање на члан из прописа који није на снази. У законодавству ЕУ, изгледа да је то могуће. Да ли то значи да члан у пропису који није на снази, може да се сматра да је на снази, ако се прописом који је на снази позивамо на тај одређени члан? Последично, да ли смо у обавези да пренесемо услове из таквог члана у српско законодавство?

ОДГОВОР ЕК

Луи Херсон је одговорио да се легислатива, која није у правном систему ЕУ, не преноси у национално законодавство и да тај легислативни текст служи само као правна основа.

ПИТАЊЕ 4.

Колико у ЕУ траје период јавне дискусије нацрта неког прописа и колики је уобичајени период за његову имплементацију? (Мирјана Вељковић – Привредна комора Београд - председник групе производа, дистрибутера и увозника дијететских производа)

ОДГОВОР ЕК

Вансан Обин је одговорио да период имплементације зависи од самог прописа или измена неког прописа, односно од сврхе измена које се уводе неким новим законодавним текстом. Важну улогу има чињеница шта желимо да постигнемо тим изменама. У случају да пропис садржи већи број измена и период имплементације прописа ће бити дужи.

Одговор на прво питање ће бити достављен касније.

2) УНУТРАШЊА ТРГОВИНА

ПИТАЊЕ 5.

Да ли постоје разлике између услова за увоз у ЕУ и услова за транзит преко територије ЕУ? Да ли сви услови за увоз морају бити испуњени и у случају транзита (одобравање објекта, TRACES)? (Синиша Котур)

ОДГОВОР ЕК

Ласло Кустер је одговорио да у случају транзита производни објекат из кога се извози не мора бити одобрен за извоз и ЕУ, а земља извозница мора бити на листи држава из које се, одређена врста животиња или производа животињског порекла, може увозити на територију ЕУ.

Вансан Обан је додао да се у случају транзита од земље не захтева да докаже да спроводи на пример мониторинг резидуа или хране на тржишту, већ да докаже да су испуњени услови у вези са статусом здравља животиња у односу на болести које се пошиљком могу пренети.

ПИТАЊЕ 6.

Републици Србији је важан извоз, односно транзит кроз ЕУ, производа од свињског меса који нису прошли одговарајући третман, прописан уредбом ЕУ као минимални заштитни третман Д за производе од свињског меса и производе који садрже свињско месо, у контексту ризика од ширења класичне куге свиња. Да ли Република Србија има механизам којим може да уђе у систем одобрења за ове производе и пре него што се нађе на листи држава којима је одобрен извоз свежег свињског меса и свих производа од свињског меса на тржиште ЕУ? Која је процедура за стављање земље на листу земаља које могу вршити само транзит преко територије ЕУ, расхлађеног и смрзнутог меса свиња, производа од свињског меса и производа који садрже свињско месо, а нису прошли одобрени третман Д (ферментисани производи типа чајна кобасица и слично)? (Синиша Котур)

ОДГОВОР ЕК

Ласло Кустер је одговорио да земља подноси захтев за укључивање на листу и да након добијања детаљног упитника од стране ЕК, на основу одговора које земља пружи, ЕК одлучује о стављању земље на листу. Процедура је изузетно дуга и скоро немогућа док се земља не нађе на листи земаља одобрених за увоз свиња и свињског меса без захтеваног специфичног третмана.

3) ЗДРАВЉЕ ЖИВОТИЊА

ПИТАЊЕ 7.

РС је у национално законодавство пренела скоро у потпуности законодавство ЕУ за све болести које су данас поменуте као и мере пре избијања болести и у току епизоотије и та област је уређена за болести као што су слинака и шап, класична куга свиња, авијарна инфлуенца и сл. Како тумачити одредбе као што су „границе дискреционих права“ и „озбиљан хазард“ када су у питању болести које нису на листи. Друго, какве су обавезе за друге болести које нису на листама болести које се обавезно пријављују у ЕУ нити у директиви 2002/99/ЕЦ као што су Кју грозница или грозница западног Нила, као зоонозе, или болести пчела или Аујескијева болест. Како земље чланице поступају са животињама код којих су утврђене поједине од тих болести у смислу промета животиња? (Будимир Плавшић)

ОДГОВОР ЕК

Ласло Кустер је одговорио да се по овом питању водила интензивна дискусија у ЕУ и да се у зависности од случаја одлучује да ли ће мере бити донете на националном или ЕУ нивоу. У ЕУ користе SCoFCAH састанке и имају правни оквир да се на основу консултација на овом телу, или на основу мишљења ЕФСА поступа у појединим случајевима. Дао је пример такве координације епидијију Кју грознице у Холандији. Када је промет животиња у питању, потврдио је да то није баш најјасније и да се о томе још увек дискутује у ЕУ као и да државе некада користе баријере за промет таквих животиња.

ПИТАЊЕ 8. Да ли се РС, за поједине проблеме у вези са овим болестима, може обратити ЕУ? (Будимир Плавшић)

ОДГОВОР ЕК

Ласло Кустер је одговорио да РС може да се обрати ЕК, која ће се даље представити питање на SCoFCAH састанцима.

ПИТАЊЕ 9. ЕУ прописи јасно дефинишу област контроле *Salmonella typhimurium* и *Salmonella enteritidis* код живине на фарми, на линији клања и хране која се налази на тржишту. За остале серотипове *Salmonella* не постоји стриктан ЕУ пропис. Ипак, у РС и земљама у региону често се

дијагностикују друге врсте *Salmonella*, нпр. *infantis*. Како поступати у таквим случајевима? Да ли такво месо живине слати на топлотну обраду? (Тамара Бошковић)

ОДГОВОР ЕК

*Клаус Костензер је одговорио да за друге врсте *Salmonella* нису одређене стриктне мере. Свака земља на основу своје епидемиолошке и економске ситуације, уз консултацију и мишљења стручних тела за процену ризика (EFSA), предузима активности.*

ПИТАЊЕ 10. Речено је да је за свеже месо живине важно да испуњава критеријум безбедности хране. Да ли је земљи, као што је Србија, предуслов за извоз свежег меса живине у ЕУ, претходно одобрен Национални програм мониторинга *Salmonella* на фармама живине, у складу са Директивом 2160/2003/ЕЦ? (Тамара Бошковић)

ОДГОВОР ЕК

Клаус Костензер је одговорио да су услови извоза свежег меса живине одређени сертификатом, који подразумева испуњеност услова за посебну хигијену хране животињског порекла, као и одобрен план мониторинга резидуа хормонских, фармаколошких и других штетних материја од стране ЕУ. Мониторинзи на фармама живине се не одобравају посебно, само је важно да постоје. Чак и ако се мониторинг живине не спроводи у целој земљи, субјекти у пословању храном који имају интегрисан систем фарми и објекта за клање, могу бити одобрени и стављени на листу за извоз свежег меса на тржиште ЕУ.

ПИТАЊЕ 11.

Да ли референтне лабораторије могу вршити испитивања која врше службене лабораторије? Да ли референтне лабораторије могу вршити испитивања за која су референтна и за потребе трећих лица (комерцијално)? (Снежана Савчић-Петрић)

ОДГОВОР ЕК

Клаус Костензер је одговорио да у ЕУ легислативи не постоје ограничења у вези са обављањем испитивања референтне лабораторије у овом смислу.

Паоло Каракато је додао да нема препрека да референтна лабораторија ради и као службена лабораторија, као и испитивања за која је референтна за потребе трећих лица (комерцијално), с тим што је у последњем случају неопходно спречити сукоб интереса.

ПИТАЊЕ 12.

На који начин се у ЕУ контролише да коњи на којима је вршен фармацеутски третман не уђу у ланац хране? (Синиша Котур)

ОДГОВОР ЕК

Серхио Павон је одговорио да пасош за коње садржи Анекс 9 у који се уносе подаци о фармацеутском третману коња и да тај Анекс потписује ветеринар.

ПИТАЊЕ 13.

Обзиром да је само 15 земаља поднело захтев за признавање базе података за обележавање и регистрацију говеда, појасните нам какав је поступак добијања, тј. признавања система базе података и шта се дешава са земљама које још увек нису спровеле овај поступак? (Зоран Ивановић)

ОДГОВОР ЕК

Серхио Павон је одговорио да је одређени број земаља (осам) је одмах у 1999. години, након усвајања прве Уредбе 820/97 спровео поступак признавања система базе података. Након тога је усвојена нова Уредба 1760/2000 и дошло је до паузе у овом поступку и продужавања рока за

спровођење. Обзиром да не постоји обавеза, нити специфична инструкција, а ни прописани поступак за признавање, велики број земаља то није ни учинило. У светлу измена Уредбе 1760/2000 и преласка на електронску идентификацију говеда, акценат је на способности размене података између различитих система обележавања животиња. То у ствари значи да ће се на нивоу ЕУ подаци размењивати у реалном времену и да ће практично сви системи идентификације и следљивости животиња бити узајамно оперативно повезани.

На крају крајева, оцена система и потврђивање базе података само показују могућност да се подаци уносе и процесирају, док сами поступци надлежних власти морају обезбедити да се одредбе Уредбе од стране крајњих корисника и поштују.

Серхио Павон је додао да, уколико РС жели, могу јој се проследити упитници који су коришћени приликом прегледа система идентификације и следљивости животиња, како би стекли увид у сегменте који су прегледани приликом аудита система.

ПИТАЊЕ 14.

У Србији је успостављен систем обележавања животиња компатибилан са ЕУ. То се односи и на дефиницију и улогу власника и држаоца животиња. Како је у презентацији поменут значај овог система и за систем подстицаја у ЕУ, да ли сте имали проблема са улогом власника и улогом држаоца животиња који се налазе у Централној бази где није обавеза да се воде подаци о власништву, са давањем подстицаја која по правилу припадају власницима животиња? (Будимир Плавшић)

ОДГОВОР ЕК

Систем обележавања и регистрације има своју сврху и не треба га мешати са системом плаћања подстицаја који је обично потпуно други систем у коме се воде подаци о власништву. Препорука је да плаћања иду само лицима која су испунила обавезе из области здравствене заштите, укључујући и обележавање. У појединим државама чланцима база која се односи на здравље животиња и заштиту јавног здравља и база која је везана за субвенције чине једну базу, али ово није обавезан систем. Важно је да постоји могућност размене података између база.

ПИТАЊЕ 15.

Да ли ће при усвајању законодавства ЕУ које се односи на електронску идентификацију и регистрацију животиња бити прописане одређени прелазни периоди и изузети? (Сања Челебићанин)

ОДГОВОР ЕК

Серхио Павон је одговорио да је усвајање нове Уредбе у завршној фази и да се тјено усвајање очекује у априлу ове године. Уредбом је предвиђено добровољно увођење електронског система идентификације животиња, али и да земља чланница може одлучити да ли ће овај систем бити обавезан или не. Такође, тјоме ће бити прописано и да се електронска идентификација може налазити на ушима или у стомаку животиње (болус). Примена ове уредбе је планирана пет година после усвајања. Предвиђени су и изузети, који су изузетно сложени.

4) ЗООТЕХНИКЕ

ПИТАЊЕ 16.

Колико времена је неопходно да би се постало члан Interbull и ICAR и која је процедура пријема у чланство? (Мирко Новаковић)

ОДГОВОР ЕК

Серхио Павон је одговорио да чланство у ICAR је обезбедило преко 100 земаља и да је неопходно контактирати представнике ICAR-а за детаљније информације о пријему у чланство. То би било добро да ураде одгајивачке организације у сарадњи са надлежним органом.

Достављен је и контакт особе из ICAR.

5) МЕЂУНАРОДНА ТРГОВИНА

ПИТАЊЕ 17.

У случају појачаних контрола на који начин се врше прегледи пошиљки на граничним прелазима, да ли треба да се ураде контроле на граничном месту уласка или, пошто су гранична места уласка повезана TRACES системом, треба да се изврши 10 контрола са задовољавајућим резултатом, без обзира о којем граничном месту уласка у ЕУ је реч? (Дарко Ђуричић)

ОДГОВОР ЕК

Патриција Лангхамер је одговорила да то зависи од производа, објекта из кога производ потиче и ризика. Обично се такве пошиљке појављују на истом граничном месту уласка, те се контроле и врше на њему.

ПИТАЊЕ 18.

Да ли можете да појасните каналисану процедуру прегледа пошиљки на граничним прелазима? (Синиша Котур)

ОДГОВОР ЕК

Патриција Лангхамер је одговорила да каналисана процедура представља одобравање увоза до специфичног објекта складишта или прераде у ЕУ. Не дозвољава се улаз у ЕУ ако пошиљка не испуњава услове јавног здравља. Сама процедура зависи од производа, објекта из кога производ потиче и ризика, тако да постоји неколико каналисаних процедура прегледа пошиљки ради прераде у одобреном објекту у ЕУ.

ПИТАЊЕ 19.

На који начин се приликом електронске најаве пошиљке за увоз у ЕУ, у TRACES систему, решава недостатак унетих особа одговорних за пошиљку у ЕУ и увозника у ЕУ, као и извозника из ЕУ приликом попуњавања CVED? (Синиша Котур)

ОДГОВОР ЕК

Патриција Лангхамер је одговорила да то зависи од одговорне особе за TRACES у земљи.

На посебном састанку са ЕУ експертом TRACES централне канцеларије, одржаном на маргинама експланаторног састанка, разјашњени су технички проблеми у систему TRACES које РС има у оквиру доступних овлашћења, односно са којима се у пракси сусрећу ветеринарски инспектори приликом електронског попуњавања сертификата за извоз пошиљака у ЕУ у TRACES систему као и гранични ветеринарски инспектори приликом електронског попуњавања CVED (ЗВУД – заједничког улазног ветеринарског документа).

На састанку су истакнути проблеми, који доводе до немогућности електронског попуњавања сертификата или CVED докумената и завршетка електронске најаве пошиљке.

За проблеме да нису унете све особе одговорне за пошиљку у ЕУ и да не постоје примаоци, објект одредишта или увозник у ЕУ у наведеном систему, експерт за TRACES систем је одговорио да је потребно обратити пажњу на CN код, односно тарифни број робе која се извози и на модел сертификата који се бира. Уколико се јави проблем немогућности завршетка сертификата у TRACES систему најбоља опција је сачувати најрт сертификата и послати експертском тиму TRACES одобрани CN код и модел сертификата. Постоји могућност да је унет погрешан CN код или одабран неодговарајући сертификат који се односи на транзит пошиљке преко територије ЕУ. Свакако податке треба доставити TRACES тиму како би се искључила могућност системске грешке.

За проблем да нису унети извозници из ЕУ у TRACES систему директним конектовањем у TRACES систем, под налогом једног граничног ветеринарског инспектора, утврђено је да ветеринарски инспектори нису овлашћени да креирају извозника из ЕУ приликом попуњавања CVED документа. Том приликом је и додељено овлашћење граничним ветеринарским инспекторима да сами

уносе податке везано за извозника из ЕУ. Уколико и даље буду постојали проблеми у вези креирања нових извозника из ЕУ у TRACES систему потребно је обратити се Helpdesk TRACES система, кога контактира гранични ветеринарски инспектор када проблем постоји или ће се TRACES тиму доставити листа најчешћих извозника из ЕУ у РС, ради уношења података у систем од стране TRACES тима.

ПИТАЊЕ 20.

Да ли постоје ограничene количине производа које могу да се уносе као лични пртљаг путника? Да ли царински органи, уколико они врше ове врсте прегледа, морају бити обучени од стране органа надлежног за ветеринарство? (Сања Челебићанин)

ОДГОВОР ЕК

Патриција Ланхамер је одговорила да су за преглед личног пртљага, у зависности од земље чланице, одговорни или царински орган или орган надлежан за ветеринарство. У случају да је царински орган надлежан за преглед личног пртљага путника, потребно је да буде склоњен споразум између царинског органа и надлежног органа за ветеринарство и тада царински орган мора бити обучен од стране органа надлежног за ветеринарство у смислу познавања ризика које могу да представљају такве пошиљке по јавно здравље, односно здравље људи и животиња.

ПИТАЊЕ 21.

Да ли и на који начин постоји поступак одобравања еквивалентности мера које трећа земља спроводи, а које нису прописане у ЕУ? (Синиша Котур)

ОДГОВОР ЕК

Пјеранђело Бернорио је одговорио да се то до сада није десило, јер су ЕУ прописима утврђене бројне мере које се уобичајно спроводе од стране индустрије, укључујући и индустрију трећих земаља. У случају да се то деси, први корак је процена ризика од стране EFSA.

Пјеранђело Бернорио је дао и пример Аргентине/Патагонија, у којој се спроводи вакцинација против слинавке и шата. За одређивање еквивалентности мера које се спроводе у овом случају извршена су инспекције од стране ЕУ.

ПИТАЊЕ 22.

Да ли ЕУ проверава статус неке земље без обзира на ОИЕ статус за одређене болести? (Синиша Котур)

ОДГОВОР ЕК

Пјеранђело Бернорио је одговорио да је рецимо у случају Бразила ОИЕ прихватила свих седам држава као једну јединствену територију и да би у случају појаве болести цела територија Бразила, односно свих седам држава имали исти статус. У случају ЕУ била би извршена регионализација, тако да би се са листе искључили само региони, односно државе Бразила, у којима би дошло до појаве болести. Односно, није могуће вршити увоз из региона неке земље уколико се он не налази на позитивној листи ЕК.

ПИТАЊЕ 23.

Обзиром да у Уредби 504/2008 није појашњен састав YELN броја (Unique Equine Life Number), односно да је он усаглашен са одгајивачким организацијама, а не са ЕК, појасните структуру УЕЛН броја, онако како је представљена у презентацији (3+3+9 цифара)? (Зоран Ивановић)

ОДГОВОР ЕК

Ева Камара је одговорила да су прве три цифре ISO код земље, након тога иде троцифрени број који указује на расу коња - с тим да је 001 везан искључиво за енглеског пунокрвњака, а остали бројеви зависе од саме државе. Последњих девет цифара такође зависи шта држава жели да укључи. На

пример, у Польској, у ових девет цифара се налази и година у којој је животиња рођена.

ПИТАЊЕ 24.

Обзиром да се у ICAR (International Committee Animal Recording) појавила иницијатива да се у саставу микрочипа појави одређени код који се искључиво односи на копитаре, какав став има ЕК по овом питању? (Зоран Ивановић)

ОДГОВОР ЕК

Ева Камара је одговорила да је састав бројева микрочипа искључиво на држави чланици, поред тога да прве 3 цифре морају бити ISO код државе. Нема специфичних правила везаних за сет бројева након њега. Ви можете одлучити да се на микрочипу програмира UELN број, или неки други за вас битан број.

ПИТАЊЕ 25.

Каква су тренутна правила везана за праћење кретања копитара кроз Централну базу података (обележавање копитара). Да ли се планира индивидуално праћење кретања копитара? (Зоран Ивановић)

ОДГОВОР ЕК

Ева Камара је одговорила да тренутно није прописано индивидуално праћење кретања копитара. Праћење кретања копитара се врши као праћење кретања пошиљки животиња кроз TRACES, у којима се налази опис пошиљки, тј. сви бројеви животиња које се крећу. Међутим, у нацрту новог прописа о здрављу животиња који је у припреми, предвиђа се и регистрација газдинства на којима се животиње (копитари) налазе, као и појединачно праћење кретања копитара. Предвиђа се и измена пасоса за копитаре, тако што ће се заменити позиција поглавља о лечењу животиња са поглављем III, како би се он нашао одмах иза идентификационих поглавља. Такође се планира увођење сигурносних елемената у пасос за копитаре како би се спречиле злоупотребе.

ПИТАЊЕ 26.

РС је ускладила прописе о обележавању коња са ЕУ (Уредба 504/2008), укључујући и одредбе које се односе на издавање идентификационог документа, обележавање микрочиповима, додељивање УЕЛН броја. Издвојена су и средства за израду базе података и штампање пасоса да би свеобухватно извршили обележавање и регистрацију свих коња. Међутим, управо је презентовано да ће се ускоро овај пропис поново мењати али нисмо упознати са одредбама које ће бити измене. Да бисмо рационално управљали својим ресурсима, и да би избегли трошкове штампања пасоса и израде централне базе које ћемо можда ускоро морати да мењамо да би се поново ускладили са будућим изменама, како РС да се понаша у случају измена законодавства од стране ЕУ, да ли да чека усвајање законодавства које је поступку измена или да се усклађује са законодавством које ће и сама ЕУ ставити ван снаге? (Будимир Плавшић)

ОДГОВОР ЕК

На ово питање одговор је дат у делу који се односи на општа питања.

ПИТАЊЕ 27.

Управа за ветерину је, са узгајачким организацијама и другим заинтересованим странама, договорила да ће, као надлежни орган, штампати и дистрибуирати идентификацијоне документе за коње, на сличан начин као пасоше за говеда. Како је Уредбом 504/2008 педвиђено да то раде одгајивачке организације за регистроване коње, да ли је за ЕУ прихватљиво да то буде надлежни орган? (Будимир Плавшић)

ОДГОВОР ЕК

Ева Камара је одговорила да ће се у марта гласати о изменама овог прописа како би се увела обавезна регистрација свих коња и израда базе података, по истом принципу као и за друге животиње.

Нови пропис ступиће на снагу почетком 2015. године. Сам идентификациони документ ће делимично бити изменjen (секција 9 ће бити премештена у секцију 2, уносиће се подаци о кастрацији, захтеваће се регистрација газдинства, можда и праћење кретања и др.). Ово питање треба посматрати и у контексту прописа о зоотехници али ће обе категорије копитара и у ЕУ морати да се обележавају а надлежни органи ће бити одговорни за регистрацију копитара и издавање или надзирање издавања пасоша за копитаре као и за друге животиње. Уколико је у Србији централни надлежни орган преузeo да издајe Идентификациони документ, то је у потпуности прихватљиво за ЕУ.

ПИТАЊЕ 28.

РС је у национално законодавство пренела елементе ЕУ законодавства које се односи на статус земље слободне од бруцелозе, леукозе и туберкулозе говеда. Још увек није пренета Директива 64/432, због проблема правног карактера, али је већина одредби ових прописа пренета у различите правилнике и тиме обезбеђен правни основ за спровођење мера. Када је у питању додељивање статуса газдинства слободних од бруцелозе, леукозе и туберкулозе говеда РС спроводи конкретне активности које су прописане ЕУ законодавством и годишње на ове активности троши 10-15 милиона евра буџетских средстава. Такође, за поступак додељивање статуса коришћена је и помоћ ТАИЕХ. РС намерава да ове године започне са издавањем статуса газдинства слободних од бруцелозе, леукозе и туберкулозе говеда. Да ли ЕК препоручује да се припреме за издавање националног статуса газдинства врше уз верификацију и техничку подршку ЕУ, како би се избегле грешке које су направиле неке земље чланице или да то врши земља сама? (Будимир Плавшић)

ОДГОВОР ЕК

Ева Камара је одговорила да једино земље чланице имају обавезе у вези са овом Уредбом. Међутим, уколико РС то жели може да поднесе пријаву и ако поседује податке може да их достави и пре приступања. Подаци ће бити разматрани на SCoFCAH.

Тадас Бриедис је додао да то што чини РС има смисла, јер извози говеђе месо у ЕУ.

Вансан Обин је додао да ће се након достављања података извршити унакрсна провера система. ЕК неће зауставити активности РС у овој области пре приступања.

Трговина живим животињама, листа земаља слободних од болести, до које мере РС може да иде и пре приступања ЕУ, прикупљајте документацију и припремајте се за моменат приступања. Уколико је потребно, ову тему можемо допунити и додатним техничким састанцима.

ПИТАЊЕ 29.

РС већ користи фондове предвиђене за земље чланице прописом о ветеринарским трошковима и то за вакцинацију дивљих животиња против беснила од 2010. године. Како се прописом предвиђа помоћ земљама чланицама у случају појаве неких болести као што су сливавка и шап, афричка и класична куга свиња за ЕУ може бити корисно да такву помоћ пружи и РС која нема довољно финансијских средстава да покрије трошкове у случају избијања ових болести, посебо због тренутне ситуације у Турској и источној Европи. Да ли постоји могућност да се РС одобри покривање трошкова у случају избијања наведених болести, без обзира што није чланица ЕУ, обзиром да територија ЕУ може бити угрожена? (Будимир Плавшић)

ОДГОВОР ЕК

Лудвиг Вандерберге је одговорио да постоји и могућност и интерес ЕУ да интервенише и допринесе ерадикацији и спречавању ширења сливавке и шапа.

ПИТАЊЕ 30.

Да ли постоји могућност одобавања коришћења вакцина или антигена за Србију из банке вакцина/антигена ЕУ? (Будимир Плавшић)

ОДГОВОР ЕК

Лудвиг Вандерберге је на ово питање одговорио потврдно.

ПИТАЊЕ 31.

Када држава има национални мониторинг план усклађен са ЕУ прописима да ли је неопходно да и субјекти у пословању храном треба да имају ове супстанце у плановима самоконтроле? (Сања Челебићанин)

ОДГОВОР ЕК

Лудвиг Вандерберге је одговорио да није у потпуности сигуран, али да све зависи од ситуације. То зависи на ком нивоу је организован или интегрисан цео сектор производње хране животињског порела. Примера ради у Холандији и Белгији произвођачи меса су концентрисани, односно ради се о мањој групи власника, али са великим произвођачким капацитетима. У том случају национални мониторинг од стране државе делом могу да плаћају производићачи, али наспрот томе можете имати и велики број производићача који поседују мали број животиња и који то нису у стању да финансијски поднесу. У том случају организација националног мониторинга од стране државе је важна, ако би се узорковање морало да организује на рецимо више од 5.000 фарми. У сваком случају на држави је да одлучи на који начин ће спровести мониторинг и шта може наложити производићачима.

ПИТАЊЕ 32.

Какав је приступ да се узме још један узорак и уступи субјекту у пословању храном ради његове контроле? (Слободан Шибалић)

ОДГОВОР ЕК

Лудвиг Вандерберге је одговорио да постоји низак обим производње и високе цене коштања, а узорковање увек морате да спроведете чак и ако имате само једног производићача. Контрадикторене анализе су увек присутне. То зависи и од правног система земље. Неке државе узоркују само два узорка, од којих се један шаље у службену, а други у референтну лабораторију, док неке неке узоркују три од којих се један шаље у службену, други у референтну лабораторију, а трећи се користи за потребе субјекта у пословању храном.

Референтна лабораторија има одлучујућу улогу када су у питању контрадикторне анализе, а нарочито у случају спора две државе чланице. Примера ради, узгој животиње је био у једној држави чланици, а у другој је извршено клање. У том случају ЕУ референтна лабораторија је та која је арбитар. У случају рецимо Малте ЕУ референтна лабораторија игра улогу арбитра, јер Малта нема довољан број лабораторија.

6) ДОБРОБИТ ЖИВОТИЊА

ПИТАЊЕ 33.

Да ли овлашћења за транспорт животиња типа 1 и 2 издата од стране РС признају земље чланице ЕУ? Ако је одговор не, како је могуће добити то признање? (Маја Андријашевић)

ОДГОВОР ЕК

Паоло Дела Вила је одговорио да се ова овлашћења дају на нивоу земља чланица, па самим тим транспортери из РС могу да се региструју само у држави чланици за превоз у државама чланицама ЕУ, односно та овлашћења за РС може да изда само држава чланица.

ПИТАЊЕ 34.

Да ли је та забрана кастрације прасади обавезна од 2018. године или ће бити изузета? (Сања Челебићанин)

ОДГОВОР ЕК

Паоло Дела Вила је одговорио да неће бити изузета, али да рокове сада није у могућности да

потврди. Ако се тај рок утврди, ЕУ ће се тог рока и придржавати. У неким другим случајевима забране су биле веома јаке, као у случају боксова за крмаче и морају да се поштују.

ПИТАЊЕ 35.

У случају услова у погледу добробити на фармама кока носиља и на фармама свиња, РС је ускладила национално законодавство са ЕУ прописима, али је потребно обезбедити одговарајући прелазни период због великих трошкова којима су фармери изложени. РС је свесна да и фармери у ЕУ још увек нису успели да обезбеде ове услове како код кока носиља, тако и код крмача. Поједини фармери у РС, комерцијалног типа узгоја, су урадили доста на адаптацији фарми и уградњи нове опреме према условима у смислу добробити животиња, али је тај број јако мали и износи мање од 1%. Шта ЕК препоручује РС када је примена прописа за коке носиље, имајући у виду не само приближавање стандарда, већ и извоз? (Будимир Плавшић)

ОДГОВОР ЕК

Паоло Дела Вила је одговорио да је свестан тежине овог проблема али и да је тржиште кренуло у добром правцу јер поједини трговински ланци набављају само са фарми које исуњавају услове у погледу добробити. Међутим, осим преношења прописа код кока носиља поред испуњавања услова у вези са законодавством морате бити и конкурентни на тржишту. Примера ради "Autogil" користи само јаја која долазе из побољшаних кавеза, а расте и потражња за јајима која су произведена на начин да се кокошке гаје ван кавеза. Нагласио је да уколико фармер жели да буде конкурентан на тржишту мора у потпуности да се придржава тих стандарда, али не треба заборавити да се ради о минималним стандардима.

ПИТАЊЕ 36.

Да ли ће превозник типа 1 и 2 који је препознат од једне државе чланице бити препознат и од друге земље чланице? Да ли се овлашћење издато од стране РС сматра релевантним и у случају једне земље чланице или целе ЕУ као територије? (Синиша Котур)

ОДГОВОР ЕК

Паоло Дела Вила је одговорио да превозник овлашћен у једној држави чланици може да активности транспорта обавља на целој територији ЕУ.

Одговор на друго питање биће достављен писмено.

7) ХИГИЈЕНСКА ПРАВИЛА

ПИТАЊЕ 37.

Када се очекује усвајање нових уредби о службеним контролама и накнадама за службене контроле? (Данило Голубовић)

ОДГОВОР ЕК

Паоло Карикато је одговорио да се на оба легислативна акта ради истовремено и да, узимајући ту околност у обзир, није за очекивати да нове уредбе ступе на снагу у наредне две до четири године.

ПИТАЊЕ 38.

У Уредби 2074/2005 су наведени елементи важни као информације у ланцу хране и механички сепарисано месо (МСМ), као и садржај калцијума. Који је дозвољени ниво калцијума у МСМ? (Сања Челебићанин)

ОДГОВОР ЕК

Клаус Констанзер је одговорио да нема тренутно код себе тај пропис како би прецизно одговорио, али и да је EFSA издала мишљење о томе. Међутим, у ЕУ већ две године постоје проблеми са његовом интерпретацијом, и да су многе недоумице везане за смерницу. Није само важан садржај

калијума, али да би било прецизније, о томе ће се детаљније разрадити кроз нове смернице. Прецизан одговор биће достављен накнадно.

ПИТАЊЕ 39.

Најзначајније опасности које се могу наћи у храни су регулисане ЕУ прописима. Међутим, постоје опасности, односно патогени за које није проценјен ризик. ЕУ земље чланице користе мишљења EFSA као меродавна за доношење одлука у процени ризика. Уколико је немогуће проценити ризик у институцијама РС, да ли је прихватање EFSA мишљење адекватно за земљу као што је РС, ако не постоји ЕУ пропис? (Тамара Бошковић)

ОДГОВОР ЕК

Клаус Контензер је одговорио да је увек могуће користити мишљења EFSA, као и других релевантних организација или институција.

ПИТАЊЕ 40.

Да ли налаз *Salmonella* код товне живине које нису *Salmonella typhimurium* и *Salmonella enteritidis* и дефинисане као недозвољене, а постоји налаз да су у питању други серотипови (*infantis, virchov, hadar*) треба ту живину на линији клања упутити на термичку обраду или се може, као свеже месо, стављати у промет? Ако се такво живинско месо ставља у промет, да ли је потребно да се на декларацији назначи „само за термичку обраду“? (Сања Челебићанин)

ОДГОВОР ЕК

*Клаус Контензер је одговорио да према прописима ЕУ налаз *Salmonella infantis* код товне живине не постоји ограничење да се продаје као свеже месо нити обавеза да на декларацији стоји оваква назнака, али је важно да живина која долази са фарме на линију клања мора да има документ на коме стоји серотип о којој *Salmonella* се ради. У самој кланици не постоји ограничење за стављање живине у промет као месо. Одговорност је на субјекту у пословању са храном и сам кланичар може да одлучује где ће са тим месом. Ради се од случаја до случаја у складу са чланом 14. Уредбе 178/2002, прави се процена, јер се мора узети у обзир да и *Salmonella infantis* може бити опасна, али исто тако сам субјекат може на декларацији да напише да је потребна термичка обрада или приликом руковања са свежим месом добро опрати руке. Неопходно је да се добро пере линија клања, спроводи дезинфекција и све појачане мере хигијене.*

ПИТАЊЕ 41.

Обзиром да се мед сматра примарним производом, да ли можете да појасните које је услове потребно да испуне произвођачи меда како би се самостално појављивали на тржишту, тј. да ли је објекте у домаћинству за обраду меда потребно одобравати или само регистровати? Такође, појаснити који смисао у производњи меда има термин „мале количине“? (Зоран Ивановић)

ОДГОВОР ЕК

Клаус Контензер је одговорио да сви објекти за паковање меда у домаћинству морају бити регистровани и да није потребно одобравање. Наравно, мед подлеже микробиолошким критеријумима као и критеријумима праћења резидуа. Што се тиче термина „мале количине“ и „локално тржиште“, то остаје на самој земљи чланици. Међу самим државама чланицама није усаглашено на шта би ови термини конкретно требало да се односе, тако да имамо и различита тумачења држава чланица. Не могу вам у овом тренутку дати други одговор, али ћемо на ово ваше питање доставити одговор писмено.

ПИТАЊЕ 42.

Да ли постоје специфична правила у смислу посебне регистрације и одобравања објекта за складиштење (укључујући и хладњаче), производњу и промет производа неживотињског порекла

(слично Уредби 853/2004 у којој су дефинисани посебни прописи везани за храну животињског порекла), односно који је механизам одобравања и регистрације објекта за производњу, промет и складиштење производа неживотињског порекла? (Ненад Вујовић)

ОДГОВОР ЕК

Клаус Констанзер је одговорио да такви услови на нивоу ЕУ или у појединачним земљама чланицама не постоје, али да у Немачкој потоји услов одобравања објекта за производњу клица после избијања кризе са VTEC.

ПИТАЊЕ 43.

У РС постоји велики број малих породичних фарми са 3.000-5.000 кока носиља. Можете ли појаснити да ли се објекти за паковање јаја на фармама морају одобравати или се могу само регистровати? Да ли се примењују општи хигијенски услови за такав објекат или постоје посебни услови за следљивост лотова и рок употребе? (Зоран Ивановић)

ОДГОВОР ЕК

Клаус Констанзер је одговорио да постоји много одобрених фарми са активностима за паковање. Примера ради у Аустрији, одакле ја долазим, постоји велики број таквих фарми. На свакој фарми, чак и ако се пакују само јаја са сопствене фарме, мора бити одобрен центар за паковање, тј. у објекту за паковање јаја морају бити испуњени општи хигијенски услови из Уредбе 852/2004, као и посебни услови везани за овај тип објекта из Уредбе 853/2004, који морају да обезбеде следљивост у производњи и промету.

ПИТАЊЕ 44.

Све нове чланице ЕУ су прошле категоризацију и унапређење услова у објектима за производњу хране. Шта су били основни проблеми у категоризацији објекта у овим земљама? Шта би било добро да се предузме као превентивна мера да би се омогућила што лакша припрема капацитета и оцењивање објекта, укључујући и националан средства и средства из ЕУ? О чему посебно треба да се води рачуна, с обзиром да се ради о вишегодишњем програму и да је ова активност унета и у Стратегију о развоју пољопривреде и руралног развоја? (Слободан Шибалић)

ОДГОВОР ЕК

Вансан Обан је одговорио да је питање унапређења објектата везано за мерила за отварање преговора. Оно што се тражи јесте испуњавање услова у објектима у складу са захтевима прописа ЕУ. Инспектори треба да раде по јединственим критеријумима да би се обезбедила усаглашена евалуација структурних и хигијенских услова у објекту. У оцењивање услова не треба слати појединачне инспекторе већ екипе које поседују различите објекте. Многе земље имају 4 категорије објектата: оне који испуњавају захтеве прописа ЕУ, они који могу у краћем року да испуне услове, оне којима треба дуже време и оне за које је процењено да неће моћи да дистигну потребне стандарде. Ако има новца, унапређење објекта може да се заврши врло брзо, као и ако нису у питању веће структурне измене. Није био добар приступ у вези са одређивањем рока унапред за завршетак процеса унапређења свих објектата. Најбоље решење је било у Хрватској. Законом су рекли да сваки субјекат мора да поднесе захтев надлежном органу за оцењивање. Ако испуњава услове ЕУ, субјекат/објекат би добио коначно одобрење, односно привремено, када мора да достави програм унапређења – отклањања недостатака са утврђеним роком. Самим тим су и надлежни органи били у бољем правном положају, а субјекат који не спроведе свој програм унапређења, не може да поднесе тужбу. Хрватска је имала и тим за евалуацију тих програма. Треба да се предвиди и могућност продужења рока када за то постоје оправдани разлози, односно када закашњење није проузроковано субјекатом (нпр. виша сила), али то се може дозволити само једном и нови рок не може бити дужи од првобитно задатог времена. Тиме надлежни орган има све податке за праћење реализације, као и када ће сви објекти испунити ЕУ услове.

ПИТАЊЕ 45.

РС има велики број малих произвођача млека и производа од млека, која су најчешће породична газдинства. Производе мали број производа, који се могу сврстати и у традиционалне производе и који се најчешће продају на зеленим пијацама. Да ли ће за овакве објекте постојати изузети, односно како се на ове објекте примењује принцип флексибилности? (Слободан Шибалић)

ОДГОВОР ЕК

Паоло Карикато је одговорио да је то веома важно питање за земље као што је РС. У хигијенском пакету већ постоји принцип флексибилност, али не у смислу хигијенских услова. Можете мора да има одвојена одељења за различите активности, као што је то случај код великих кланица. За традиционалне производе можете користити и посуде које нису од челика, који се лако чисте, али морате да докажете да то нема утицаја на безбедност производа, али све треба да се обавља под контролом надлежног органа и мора да се ради од случаја до случаја. Примена принципа флексибилности значи да одређене активности можете да обављате не само за домаће тржиште. Изузетак се не односи на услове хигијене, већ само на услове производње. Флексибилност се односи и на нотификацију другим државама и ЕК о директној продаји са фарме крајњем потрошачу мањих количина хране, не придржавајући се у потпуности хигијенског пакета, али надлежни орган мора то да одобри.

ПИТАЊЕ 46.

Да ли то значи да такви објекти увек морају бити одобрени, односно регистровани? (Слободан Шибалић)

ОДГОВОР ЕК

Паоло Карикато је одговорио да поједини објекти морају да буду одобрени или регистровани. Кланица се увек одобрава. Ако је то мала кланица, у неком малом селу, која коле неколико животиња недељно, она може да буде одобрена, али субјекат мора да обезбеди систем који на било који начин обезбеђује испуњење хигијенских услова за производњу хране. Услови за флексибилност се не доносе на испуњеност хигијенских услова дефинисаних Хигијенским пакетом, већ на број просторија и опреме. Услови за одобравање зависе од активности и то значи да ако су ускови за одређену делатност прописани Уредбом 853/2004 морају да се примењују, узимајући у обзир принцип флексибилности. Поменуте активности, које су честе не само у Србији, већ и у земљама чланицама ЕУ се не одобравају, ако се та активност врши на локалном нивоу и малој количини, али онда надлежни орган одређује ту малу количину. Нпр. ако се врши клање живине или зечева на фарми и такво месо се користи локално, таква активност се не одобрава, али мора да се региструје код надлежног органа. Ако је локално тржиште цела земља (то је увек проблем са малим државама чланицама), проблем је са дефинисањем малих количина. У том сличству је тешко хармонизовати тај став. У овом делу имамо конфузију око одређивања величине локалног тржишта. Пошто се хигијенски пакет не односи на мале количине које се продају на локалном тржишту, то је дух закона. Ако је локално тржиште цела држава то онда поставља много питања. Ми жељимо да избегнемо ситуацију да се хигијенски пакет не примењује на целој територији. У тренутку када дефинишете категорије (у смислу малих количина и локалног тржишта) треба да узмете у обзир и дух закона.

Треба добро размислити о свим тим условима, имајући у виду да се може прописати које врсте објеката се не одобравају.

ПИТАЊЕ 47.

Најављене су измене везане за преглед на линији клања, и то сам ветеринарско-санитарни преглед код процене хигијенске употребљивости меса, који ће се више базирати на *ante mortem* информацијама и елиминисању инцизије као дела прегледа. Документација са фарме, као гаранција здравственог статуса животиња, ће садржати више података. Ради припреме РС важно је да нам дате информацију када се

очекују те измене? (Сања Челебићанин)

ОДГОВОР ЕК

Паоло Карикато је одговорио да могућност да се избегне инцизија за свиње је изгласано на SCoFCAH и треба ускоро да буде објављено, очекује се на пролеће ове године. Не односи се на све свиње већ на организовању производњу и државање под контролом на газдинству тј. мораће да се испоштују одређени услови. Неће бити измена када се колу дивље свиње, свиње које се држе на отвореном и код којих не постоји могућност контроле.

Када је у питању клање говеда и живине пројекти су још у току.

Присуство ветеринара у клиничким за ante mortem преглед је обавезно. Разматра се о присуству ветеринара и у самом процесу клања. Државе чланице су по том питању подељене. Предлог је да помоћници врше преглед клања, а надзор да спроводе службени ветеринари.

ПИТАЊЕ 48.

Уредба 2075/2005/EU о службеној контроли *Trichinella* sp. у месу је у једној својој одредби увела обавезу свих лабораторија које врше испитивања меса на присуство *Trichinella* да буду акредитоване. Међутим у презентацији је поменуто да је нови приступ „стална дерогација за акредитацију свих метода“. Да ли то значи да мале лабораторије у објектима ипак неће морати да буду акредитоване? (Тамара Бошковић)

ОДГОВОР ЕК

Паоло Карикато је одговорио да је „прича“ о акредитацији лабораторија за испитивање трихинеле јако дуга. Разговори између држава чланница нису били нимало лаки. Неке државе имају акредитоване лабораторије за ову врсту испитивања, а друге чекају истек прелазног периода који је дат у Уредби, док треће сматрају да не могу да испуне те услове. Међутим, не очекује се да мале лабораторије које испитивања врше у једној просторији чланице буду акредитоване и на њих се ова одредба не примењује. Екстерне лабораторије морају да испуне услове предвиђене акредитацијом.

ПИТАЊЕ 49.

Појасните одобравање и регистрацију објекта за мешовите производе? (Синиша Котур)

ОДГОВОР ЕК

Паоло Карикато је одговорио да за мешовите производе који садрже више од 50% производа животињског порекла или било коју количину меса, те производе мора да прати ветеринарски сертификат и могу да са увозе у ЕУ, само ако је земља порекла на листи одобрених држава за увоз у ЕУ, а да је објект регистрован, или производ животињски порекла мора да долази из одобреног објекта.

За мешовите производе који садрже мање од 50% производа животињског порекла нема правила за увоз на нивоу ЕУ и за те врсте производа зависи од земље чланице. Из тих разлога припрема се позитивна листа ових врста производа који ће бити предмет обавезне контроле на граничним местима уласка.

За друге производе који садрже више од 50% састојака животињског порекла, а који нису нису на позитивној листи то значи да оператор који увози те производе не подлеже контроли на граничном месту уласка, али мора да докаже да су сва правила хигијене процеса производње испоштована, односујући се на складу са ЕУ законодавством.

ПИТАЊЕ 50.

Поменуто је да се у мешовити производ уграђују месо или млеко. Да ли је у питању свеже месо или је то производ од меса који се уграђује у мешовити производ? (Слободан Шибалић)

ОДГОВОР ЕК

Паоло Карикато је одговорио да регистрован објекат у коме се производи мешовити производ за уградњу користи претходно прерађено месо и млеко (производи од меса или млека) и зато се не одобрава. Ако би користио свеже месо, објекат за производњу мешовитих производа претходно би морао да буде одобрен за производњу полу производа од меса у складу са захтевима Уредбе 853/2004.

ПИТАЊЕ 51.

Какакв је приступ земаља чланица при изради вишегодишњих планова контроле? Да ли се доноси као потпуно нов пропис или он представља скуп свих планова које су већ претходно донети? (Снежана Савчић-Петрић)

ОДГОВОР ЕК

Паоло Карикато је одговорио да вишегодишни национални план контроле мора да укључи све категорије хране и хране за животиње и све врсте контроле, као и надлежне органе који врше службене контроле, њихове обавезе и одговорности. Вишегодишњи акциони планови се подносе ЕК, односно Канцеларији за храну и ветерину.

ПИТАЊЕ 52.

Ко контролише спровођење и примену хигијенског пакета на пољопривредним газдинствима и фармама, укључујући и код прерађивача у ланцу хране? Да ли ветеринарске организације могу бити овлашћене да пружају потребне гаранције о примени хигијенског пакета код примарних произвођача? Познато је да Уредба 882/2004 предвиђа могућност преноса овлашћења са надлежног органа на контролна тела, али да ли та контролна тела морају да буду акредитована у складу са стандардом 17020? Које улазне сировине индустрија хране и хране за животиње имају обавезу да их прате ветеринарски сертификати и ко сноси трошкове за њихово издавање? Најавили сте измене Уредбе 882, као и измене у вези са накнадама, па је важно да знамо у ком делу, јер ми имамо недоумицу да ли накнаде и таксе плаћају само субјекти чији су објекти одобрени или можда и регистровани. (Сања Челебићанин – Фабрика хране за животиње „Пантелић“ Краљево)

ОДГОВОР ЕК

Паоло Карикато је одговорио да је субјекат у пословању храном одговоран за активности које он спроводи. Али поред тога постоје и надлежности државних органа, који морају да врше аудит и ревизију свих фарми и то мора да успостави свеобухватан контролни план, односно да успостави контролни систем који укључује контроле и ревизије на самим фармама. На државном органу је да одлучи о нивоу, броју и времену контроле и ревизија. У законодавству ЕУ не постоји учесталост контроле односно није одређен минималан број контроле и то је на држави чланици. Ви можете да одредите рецимо за фарме код којих је све у реду да их контролишете једном у три године, а не једном годишње. Податак о преносу овлашћења на контролна тела и све вазано за акредитацију у складу са 17020 треба да потврди и пружи информацију колега који је на томе радио, па ћемо одговор на то питање добити сутра као и информацију о накнадама и таксама. Очекују се измене везане за накнаде у новој уредби и води се дискусија о том питању међу земљама чланицама. Накнаде ће бити детаљно покриврене презентацијама које су планиране за сутра. Иначе, накнаде су једно од најкомплекснијих, најзбуњијих и најосетљивијих питања о којима се води расправа и у Правламенту и Савету. Смисао ових измена је да систем одржава сам себе од такси и накнада. Предлог је да мала предузета неће морати да плаћају накнаде.

8) СПОРЕДНИ ПРОИЗВОДИ ЖИВОТИЊСКОГ ПОРЕКЛА

ПИТАЊЕ 53.

Да ли је могућ промет свежих и прерађених АВР Категорије 1 унутар земаља чланица ЕУ? Која документа су потребна да прате пошиљку АВР Категорије 1 када из једне земље чланице упућује у другу земљу чланицу на спаљивање у одобрени објекат? Примера ради, РС има један објекат Категорије 1 који је одобрен за извоз топљене масти у ЕУ, али није одобрен за извоз месно коштаног брашна

Категорије 1 обзиром да не постоје утврђени услови увоза у ЕУ, као и сертификат (Славица Николић-Стјаковић)

ОДГОВОР ЕК

Рудолф Спан је одговорио да увоз месно коштаног брашина из трећих земаља у ЕУ није могућ, јер је ризик веома велики. Ваш захтев је сасвим оправдан, тако да ћемо о томе разговарати на Радној групи.

ПИТАЊЕ 54.

Да ли је могућ каналисани увоз АВР Категорије 1 из трећих земаља на спаљивање у тачно одређени објекат у ЕУ? (Синиша Котур)

ОДГОВОР ЕК

Рудолф Спан је одговорио да је питање веома актуелано, али да за сада није могуће дати дефинитиван одговор, јер се о овој теми још увек расправља.

ПИТАЊЕ 55.

Да ли је могуће коришћење АВР Категорије 1 за прераду између држава чланица и да ли има таквих случајева? (Синиша Котур)

ОДГОВОР ЕК

На ово питање Рудолф Спан је замолио да одговори писмено.

9) ХРАНА ЗА ЖИВОТИЊЕ

ПИТАЊЕ 56.

Кокцидиостатици који се производе у РС одобравају се као лекови. Уколико произвођач одлучи да неки од својих производа буде одобрен као адитив, односно као храна за животиње, да ли је могуће да тај адитив буде произведен на истој линији као и кокцидиостатик као лек и да ли је потребно тај објекат који је одобрен за производњу лекова буде одобрен по хигијенском пакету за храну за животиње, а на основу принципа НАССР? (Славица Николић-Стјаковић)

ОДГОВОР ЕК

Војфганг Танк је одговорио да је у овим случајевима неопходно да произвођач поседује оба одобрења и за производњу адитива, у складу са чланом 10 Уредбе 183/2005, а и одобрење за производњу лекова.

ПИТАЊЕ 57.

Приликом подношења захтева од стране производиоца адитива да ли технички досије производиоци директно достављају EFSA на мишљење или DG SANCO, односно да ли можете прецизније појаснити поступак одобравања адитива за храну за животиње? (Сања Челебићанин)

ОДГОВОР ЕК

Војфганг Танк је одговорио да се технички досије доставља директно EFSA. Ради се о врло обимној документацији. Поједини производиоци, не знајући за процедуру достављају документацију и ЕК. EFSA обавештава ЕК о добијању документације и након процене доставља своје мишљење, а производиоџач доставља захтев ЕК за стављање на листу. Ово је веома дугачак процес, али је важно стручно мишљење које даје EFSA.

10) ПРАВИЛА БЕЗБЕДНОСТИ ХРАНЕ

ПИТАЊЕ 58.

Да ли се код додатака исхрани, на спољном паковању, приликом декларисања витамина и минерала

поред њиховог назива обавезно наводи и њихов извор (нпр. ретинил ацетат, калцијум пантотенат и сл.)?
(Мирјана Вељковић)

ОДГОВОР ЕК

Кристоф Дидион је одговорио да је правило да могу да буду обележени када се налазе на значајном нивоу у складу са Анексом Уредбе. У Анексу се наводи име витамина, али се оно не наводи и у нутритивном саставу, што би било разумљивије за потрошача, већ се ту наводи само извор витамина и минерала. Можда је разумљивије да се наведе генеричко име.

Имамо различите ситуације, односно приступе у државама чланицама. О хармонизованом приступу се дискутује на ЕУ нивоу.

ПИТАЊЕ 59.

Да ли ће и када бити регулисани нутритивни профили намирница? (Мирјана Вељковић)

ОДГОВОР ЕК

Кристоф Дидион је одговорио да се о овим питањима још увек расправља на нивоу ЕУ (иако је Комисија, од 2009. године, имала обавезу да утврди ове профиле), јер постоји велики отпор произвођача хране.

ПИТАЊЕ 60.

Често се сусрећемо са формулисањем тврђи на начин који је веома сугестиван за потрошача можемо их условно назвати „асоцијативним тврђама“. Каква су искуства ЕУ са тврђама за дијететске производе као што је „липосукција у капсули“ (Раша Миланов)

ОДГОВОР ЕК

Кристоф Дидион је одговорио да би за ту врсту тврђи тражили достављање научних доказа. Ако постоје научни докази да се масти губе, сагоревају, ми бисмо забранили агресивне речи. Уколико би постојали научни докази који су у супротности са оваквом изјавом – она би била забрањена.

ПИТАЊЕ 61.

Да ли се истицање навода на декларацији хране на пр. „без соли“ код једнокомпонентне хране, која по дефиницији не садржи со, конкретно код маслиновог уља, може сматрати приписивањем храни својства која поседује сва храна исте врсте? (Ненад Вујовић)

ОДГОВОР ЕК

Кристоф Дидион је одговорио да истицање такве изјаве није дозвољено. Тако очигледан навод није могуће истaćи ако се нутритивни навод односи на сву храну исте врсте. Сва биљна уља су без соли, тако да навод „без соли“ или „без додате соли“ није дозвољен, јер то и није специфична карактеристика те хране. Исто је и у случају, на пр. минералне воде на којој не можете имати навод „0% масти“. Ове изјаве нису покривене Уредбом о здравственим изјавама, већ Уредбом која се односи на означавање хране.

ПИТАЊЕ 62.

Уредба 1924/2006/ЕЦ о здравственим изјавама даје обавезе за обележавање и оглашавање хране у малопродаји. Да ли постоји правило, процедура у ЕУ да рекламирање хране у медијима којим се исто потрошач може обманути и да ли такве изјаве треба одобравати од стране надлежног органа? (Тамара Бошковић)

ОДГОВОР ЕК

Кристоф Дидион је одговорио да је ово једна од главних разлика у односу на Америку, јер се у ЕУ правила примењују и на оглашавање, а не само на обележавање хране. Када ЕУ одобри навод, одобрење

важи и као ознака, али и за огласне поруке. Ако је навод одбијен онда се не може користити ни као ознака, а нити за оглашавање.

ПИТАЊЕ 63.

Поменули сте да се изјаве попут „коришћењем овог производа изгубићете 5 килограма“ нису дозвољене, јер је то научно немогуће доказати. Да ли би, на пр. следећа изјава на производу „изгубићете три центиметра у струку“ ако доручкујете овај производ у наредних две недеље, била одобрена? (Тамара Бошковић)

ОДГОВОР ЕК

Кристоф Дидион је одговорио да произвођачи увек нађу начин за заобилажење одредби. Ако поседују научни досије, онда таква изјава може бити дозвољена. То не би био само здравствени навод који се односи на губитак килограма, с обзиром да мора бити научно поткрепљен. Ова здравствена карактеристика тешко да може бити резултат коришћења само те хране, па та границија не може бити карактеристика тог производа јер, због разноврсности исхране, није могуће да сте јели само тај производ у току две недеље. Одобрење за ову врсту навода би било веома тешко.

ПИТАЊЕ 64.

Да ли се за минералне воде за количину бора, као максимална дозвољена вредност, примењује вредност дефинисана у мишљењу EFSA из 2005. године? Да ли постоји допуна Директиве 40/2003 у овом делу, (као што је то наведено у тачки 7. Преамбуле – да се узму у обзир нове научне процене СЗО (WHO) и других међународно признатих здравствених организација о утицају бора на здравље људи)? Ако не, да ли се и када очекује допуна? (Мирјана Вељковић)

ОДГОВОР ЕК

Ивет Азопарди је одговорила да trenутno не постоји ниво ограничења количине бора у минералној води. Поменули сте мишљење EFSA. У одсуству било ког нивоа на нивоу ЕУ државе чланице могу утврдити националне нивое, узимајући у обзир јавно здравље. Комисија није утврдила никакав рок на нивоу ЕУ у вези допуне Директиве.

ПИТАЊЕ 65.

Како се поступа са минералним водама које имају веће вредности за бор од вредности наведене у мишљењу EFSA као вредност која за одрасле не представља ризик? Да ли је произвођач у обавези да на декларацији стави упозорење за децу и ограничења у погледу количине дозвољене за дневни унос бора слично као за флуор (обзиром да је за децу значајно низка вредност препозната као вредност бора која не представља ризик)? (Мирјана Вељковић)

ОДГОВОР ЕК

Ивет Азопарди је одговорила да се упозорење за децу обавезно наводи на декларацији уколико је садржај флуора већи од 1,5 милиграма по литру (у складу са Директивом 40/2003), али за бор није дефинисано на нивоу ЕУ.

ПИТАЊЕ 66.

Да ли је претходна регистрација услов за стављање минералних вода на тржиште ЕУ? (Мирјана Вељковић)

ОДГОВОР ЕК

Ивет Азопарди је одговорила да надлежни орган државе чланице је тај који даје то признање у складу са Директивом 2009/54, а на основу критеријума из Анекса I. Када надлежни орган да званично признање, он о томе обавештава ЕК. Исто то важи и за повлачење признања. Службено признање се односи само на природне минералне воде, а не и на изворске.

ПИТАЊЕ 67.

Да ли се припрема регулатива за дијететске производе за спортисте и дијететске производе за особе са метаболичким поремећајима (нпр. лица која болују од дијабетеса)? (Раша Миланов)

ОДГОВОР ЕК

Франческо Карлуччи је одговорио да је ЕУ задржала само ону регулативу где постоји потреба. За спортисте је сложено питање. Комисија није успела да усвоји правила за исхрану спортиста. Разлог је у томе што храна за спортисте може да буде веома разноврсна и не може бити обухваћена у оквиру једног законодавног текста. У свим случајевима за храну за спортисте и оне који се баве спортом се наводе изјаве да ли је за рехидрирање, за бољи раст мишића и слично, а то су све здравствене тврђње. У овом тренутку ЕК разматра ситуацију да ли су хоризонтална правила довољна и за ову врсту дијететских производа или је неопходно за њих донети посебна правила. За сада су ови производи обухваћени прописима о дијететским производима, али и прописима за навођење нутритивних и здравствених изјава. Многе здравствене изјаве, које су се односиле на ову врсту хране, одбачене су због недостатка научних доказа.

ПИТАЊЕ 68.

Да ли ће и зашто бити избачена категорија дијететских производа за особе интолерантне на глутен? (Раша Миланов)

ОДГОВОР ЕК

Франческо Карлуччи је одговорио да треба имати две ствари на уму, да је глутен алерген и да је обавеза да се то наведе у информацији за потрошаче, па они који пате од целиакије морају бити обавештени.

На производу мора писати да ли садржи глутен или да га садржи у смањеној количини.

Правила која се односе на глутен биће пренета у нову уредбу о информацијама о хани, тако да од 2016. године, када постојећа правила буду укинута, иста правила ће важити и у новој уредби. Значи важиће исте утврђене количине за глутен од 20 рпт, односно 100 рпт ако је храна посебно обрађена и садржај глутена смањен. Сматрали смо да је боље имати све у једном законодавном оквиру.

ПИТАЊЕ 69.

Када ће и како бити регулисане максималне дозе витамина и минерала у дневној дози додатака исхрани за одрасле? (Раша Миланов)

ОДГОВОР ЕК

Ивет Азонарди је одговорила да се дискусије одвијају већ неко време. Сада је процес заустављен, јер није од великог приоритета. Потребно је формити нову Комисију.

ПИТАЊЕ 70.

Да ли ће и како бити регулисани биљни додаци исхрани? Да ли ће и како бити регулисани биљни додаци исхрани? Када ће бити листа одобрених изјава за биљке? (Раша Миланов)

ОДГОВОР ЕК

Франческо Карлуччи је одговорио да има 2 аспекта: први аспект је усаглашавање прописа по питању садржаја минерала и витамина у хани. Супстанце биљног порекла се сматрају другим додацима хани и нема хармонизованог приступа на нивоу ЕУ. Неке државе чланице, као што су Италија и Француска, када се ради о појачивачима хани имају своје националне листе и посебне услове. Такве биљне супстанце увек прате здравствене изјаве, које у овом тренутку нису ни одбачене ни одобрене, јер је поступак њихове процене заустављен. Потребно је донети одлуку како приступити. EFSA је дала негативну оцену за 5000 таквих изјава. Често се наводи да се ове изјаве заснивају на

традиционалној употреби ових препарата, али се то у складу са правилима не узима при процени јер постоји разлика када се ове биљке користе у медицинске сврхе а када се користе као храна. Због тога се о томе сада разматра, а пошто се ради и о политичком питању, напредак сигурно неће бити брз. Коришћење ових супстанци је на националном нивоу.

ПИТАЊЕ 71.

Да ли се ово национално правило може препоручити и РС? (Раша Миланов)

ОДГОВОР ЕК

Франческо Карлучи је одговорио да се национални прописи држава чланица увек процењују да ли су у складу са Уговором ЕУ или не. Уколико РС има конкретно питање може упутити ЕК или као и националним властима држава чланица.

ПИТАЊЕ 72.

Ако није одобрена ниједна врста изјаве за биљне састојке у храни, како се потрошач информише о намени производа? (Мирјана Вељковић)

ОДГОВОР ЕК

Франческо Карлучи је одговорио да разлог зашто се ЕК није још изјаснила на те изјаве то не значи да су забрањене, тако да ове изјаве и даље могу да се користе док год траје њихово разматрање.

ПИТАЊЕ 73.

Зашто у систему категоризације намирница не постоји категорија „додаци исхрани за одојчад и малу децу“? Да ли се и у дијететским суплементима намењеним одојчади и малој деци могу применљивати само адитиви дозвољени за храну за одојчад и малу децу? (Раша Миланов)

ОДГОВОР ЕК

Рафаел Перез је одговорио да се у категорији 13 – храна за посебне нутриционистичке потребе убрајају и „додаци исхрани за одојчад и малу децу“ а у категорији 17 имамо суплементе за храну. У оквиру те категорије је одређено који адитиви могу да се додају за храну, али не и за храну за одојчад и малу деци. О томе се управо дискутује.

ПИТАЊЕ 74.

Да ли на декларацији производа може да стоји изјава „без конзерванса“ уколико, као пренесени адитив из неког састојка, садржи конзерванс?. Можда би требало да стоји изјава на пр. "без додатог конзерванса", јер ако стоји изјава "без конзерванса" потрошач може схватити да производ уопште не садржи никаква конзерванс. (Раша Миланов)

ОДГОВОР ЕК

Рафаел Перез је одговорио да је то компликовано питање. За пренесиве адитиве у Уредби, у члану 18. тачно је дефинисано који су то пренесени адитиви и у којим ситуацијама је то дозвољено. Секундарни адитиви су друго питање. Морате да обезбедите да се не користите адитив који садржи неки други адитив, под условом да тај секундарни адитив нема неку другу функцију у храни. Али преношење није дозвољено код хране за одојчад и малу децу.

ПИТАЊЕ 75.

По којој регулативи се процењују воде погодне за припрему хране за одојчад? Да ли постоје дефинисани критеријуми за поступак прераде ових вода? Да ли постоји обавеза одобравања поступка прераде и регистрације ових вода? (Мирјана Вељковић)

ОДГОВОР ЕК

*Рафаел Перез је одговорио да питања не спадају у област адитива, за коју је он задужен.
Вансан Обин је додао да ћемо одговоре на ова питања добити касније.*

ПИТАЊЕ 76.

Да ли је у припреми позитивна листа ензимских препарата за храну? Да ли је у припреми листа дозвољених сировина за производњу ароматичних препарата? (Мирјана Вељковић)

ОДГОВОР ЕК

Рафаел Перез је одговорио да су обе ове листе у припреми. Позитивна листа ензимских се очекује 2020 – 2021. Листа арома је усвојена (Уредба 1321/2013 – усвојена у децембру 2013, примењује се од јануара ове године).

ПИТАЊЕ 77.

Да ли постоје адитиви и ензими који се користе ван ЕУ (нпр. САД, Русија) а забрањени су, односно нису на листи одобрених адитива ЕУ, или је њихова примена у ЕУ строжија – наведите пример ако постоји (Раша Миланов - ПК Београд)

ОДГОВОР ЕК

Рафаел Перез је одговорио да ако ензим јесте одобрен у трећој земљи и ако се жели да се тај ензим пласира на територији ЕУ, на држави чланици је да одлучи, јер не постоји усаглашена листа на нивоу ЕУ. За сада једино Данска и Француска имају листе, па за ове земље треба пријава. За остале државе чланице поступа се у складу са 178/2002, односно захтев се подноси EFSA. Ако адитив није на листи не постоји начин да се користи у било којој земљи чланици.

ПИТАЊЕ 78.

Приликом увоза да ли цимет третирамо као арому или као зчин или други биљни производ и који се прописи тада приомењују имајући у виду да сте цимет поменули као прехранбени састојак са ароматизујућим својствима (сходно дефиницији у Уредби)? (Раша Миланов)

ОДГОВОР ЕК

Рафаел Перез је одговорио да ако се цимет користи у прехранбеној индустрији онда се сматра храном и мора задовољити прописе за биље, односно пошто се сматра аромом пореклом из хране, није потребно радити посебну процену цимета као што се ради за хемијске ароме. Са друге стране, постоје одрђене непожељне супстанце (кумарин, капсицин) које се могу наћи у цимету и због тога цимет мора бити у складу са захтевима Уредбе 872/2012.

ПИТАЊЕ 79.

Да ли се дозвољава истицање и потенцирање воћа истакнутог на декларацији сликом или у називу хране када храна садржи ароме, а не и потенцирани састојак (на пр. слика воћа на бомбонским производима који не садрже воћну сировину већ само ароме воћа) и да ли ово истицање представља обману потрошача у погледу састава“? (Јасмина Владић)

ОДГОВОР ЕК

Рафаел Перез је одговорио да се сада води дискусија о томе како не преварити потрошача. То се појављује и у смерницама. Води се дискусија везана и за слике, графичке приказе. Детаљнији одговор ће бити накнадно достављен.

ПИТАЊЕ 80.

Да ли у ЕУ, осим растварача за екстракцију постоји регулатива за друге групе помоћних средстава? (Мирјана Вељковић)

ОДГОВОР ЕК

Рафаел Перез је одговорио да не постоји регулатива за друге групе помоћних средстава. То за сада није приоритет, јер су то најчешће производи који се користе у малим количинама.

ПИТАЊЕ 81.

С обзиром да у овом моменту не можемо транспоновати одредбе које се односе на Комисију, надлежна тела ЕУ, разне регистре ЕУ (Регистар одобрених супстанци, Привремена листа супстанци - чл. 13. Уредбе ЕУ 10/2011) да ли ћemo имати приступ овим регистрима пре него што постанемо држава чланица (Комисија ЕУ чл. 5 Уредбе 1935/2004) и који је поступак за приступ тим базама? (Мирјана Вељковић)

ОДГОВОР ЕК

Анет Шејфер је одговорила да се листа одобрених супстанци налази у самој Уредби. Такође је доступна јавности преко базе података и преузимање података може се извршити у различитим форматима. Привремена листа је такође доступна на веб сајту, у ворду или pdf формату, а ако желите да вам буде доступна у неком другом формату можете нам се обратити.

ПИТАЊЕ 82.

Да ли у ЕУ постоје листе одобрене и одбијене нове хране као и листа производа који су од стране поједињих земаља чланица проглашени „неновом“ храном_(храном која није ауторизована као „нова храна“)? (Мирјана Вељковић - ПК Београд)

ОДГОВОР ЕК

Вансан Обин је одговорио да ћemo одговор на ово питање добити накнадно, у писменој форми.

ПИТАЊЕ 83.

Уколико једним прописом транспонујемо уредбе 1935/2004 и 2023/2006 (материјали у контакту са храном и добра произвођачка пракса) да ли можемо једним чланом прописати „одговарајућу документацију“? Треба имати у виду да обе уредбе имају члан којим се регулише питање „одговарајуће документације“, с тим што се у чл. 7 Уредбе 2023/2006 „одговарајућа документација“ односи на спецификације, производне формуле и обраде које су од значаја за усклађеност и безбедност готовог материјала или предмета и на резултате система контроле квалитета. Да ли је изјава усаглашености увек део одговарајуће документације (Мирјана Вељковић)

ОДГОВОР ЕК

Анет Шејфер је одговорила да повезаност између документације и изјаве усаглашености није директна. То није линеарна већ модуларна интеракција. Обавезна документација за све материјале у контакту са храном дата је у Уредби 2023/2006 – добра произвођачка пракса, а додатна документација и изјава о усаглашености је неопходно само ако на нивоу ЕУ постоји конкретна мера. За многе материјале не постоје конкретне мере, или пак захтев да је неопходна изјава усаглашености, већ се само наводи добра произвођачка пракса.

ПИТАЊЕ 84.

Да ли постоји ограничење у вези са величином слова за ознаке на материјалима и предметима у контакту са храном као што је случај за паковања за храну? (Мирјана Вељковић)

ОДГОВОР ЕК

Анет Шејфер је одговорила да у ЕУ такви захтеви постоје једино за активне и интелигентне материјале.

11) СЛУЖБЕНЕ КОНТРОЛЕ

ПИТАЊЕ 85.

Планови контрола морају бити засновани на анализи ризика. Ко ради анализу ризика? (Ненад Вујовић)

ОДГОВОР ЕК

Катарина Гоци је одговорила да је анализа ризика један од задатака надлежног органа, али она може бити делегирана.

Александар Роже је додао да члан 3. Уредбе 882/2004 јасно прописује критеријуме како надлежни органи врше службене контроле.

ПИТАЊЕ 86.

Ко врши акредитацију контролног тела према стандарду 17020 надлежни орган или акредитационо тело? (Сања Челебићанин)

ОДГОВОР ЕК

Катарина Гоци је одговорила да акредитацију контролног тела према стандарду 17020 спроводи национално акредитационо тело.

ПИТАЊЕ 87.

Ако се разматра да мали произвођачи не плаћају накнаду за спроведене службене контроле, да ли ће се то односити и на обавезне накнаде наведене у Анексу 4 и 5 Уредбе 853/2004? (Сања Челебићанин)

ОДГОВОР ЕК

Александар Роже је на ово питање одговорио потврдно. Предлог измене прописа је тренутно у процедури и о овом питању се расправља. ЕК прати ЕУ политику која тежи ка подизању конкурентности малих производа.

ПИТАЊЕ 88.

Поједине државе чланице, као што је Аустрија, акредитују надлежни орган у складу са стандардом 17020. Да ли ће то бити убудуће обавеза надлежних органа? (Снежана Савчић-Петрић)

ОДГОВОР ЕК

Катарина Гоци је одговорила да, у складу са принципом субсидијарности, државе чланице то могу учинити, али да се то не планира као обавеза на нивоу ЕУ.

12) ФИТОСАНИТАРНА ПИТАЊА

ПИТАЊЕ 89.

Обзиром да је Србија Одлуком Комисије 2012/219/EU призната као земља слободна од *Clavibacter michiganensis* ssp. *sepedonicus*, може ли поднети захтев за заштићену зону за тај штетни организам или за неки штетни организам који је под хитним мерама, за који је надзором потврдила да није присутан на њеној територији? (Слађана Лукић)

ОДГОВОР ЕК

*Вансан Обан је за рекао да напр. постоји процедура за увоз кромпира у ЕУ и да ЕУ мора имати податке да *Clavibacter michiganensis* ssp. *sepedonicus* није присутан на одређеној територији из кога се кромпир увози у ЕУ. ЕУ је признала РС као земљу слободну од *Clavibacter michiganensis* ssp. *sepedonicus*. Постоји одговарајућа одлука ЕУ о статусу овог штетног организма. То је признавање еквивалентности мера, а оне се подразумевају се када РС буде чланица ЕУ. Ако су штетни организми карантински не дајемо статус заштићене зоне, осим у случају да је он распрострањен на ограниченој територији. Наравно да ћемо размотрити захтев ако га РС достави, јер је то део укупних преговора.*

Хема Вила је одговорила за штетне организме који су под хитним мерама да се оне примењују након избијања штетних организама у неком делу ЕУ. Дала је пример Португала и палминог сурлаша.

Остали део ЕУ је слободан од њега, али треба спровести одређена испитивања. Постоје фитосанитарни услови за увоз биља из трећих земаља. Главни циљ је да се тај штетни организам искорени. Ако то није могуће онда тај штетни организам локализовати. Њега је немогуће искоренити у Португалији, па се ЕУ определила за локализовање на нивоу ЕУ на земље Португал и Шпанија.

ЕК ће размотрити сваки захтев за доделом заштићене зоне за сваки штетни организам за који ће Србија евентуално поднети захтев у току преговора.

ПИТАЊЕ 90.

У нову Уредбу о службеним контролама укључене су и области здравља биља, семена и садног материјала. Имајући у виду правила узорковања дата у Уредби 882/2004 која, између остalog, подразумевају узимање два узорка, односно право субјекта у пословању на друго (поновно) испитивање, што до сада, у потојећем законодавству ЕУ које се односи на ове области не постоји као правило, како ће то бити дефинисано новом Уредбом о службеним контролама? (Небојша Милосављевић)

ОДГОВОР ЕК

Вансан Обан је одговорио да се важећа Уредба 882/2004 не односи на област здравља биља, а још увек је рано да се да одговор о планираним изменама и могућим решењима везано за област здравља биља у новој Уредби, јер још увек трају интензивни разговори на ову тему на ЕУ нивоу и да ће се организовати посебан технички састанак са представницима РС у вези са изменама законодавства у ЕУ у области здравља биља.

ПИТАЊЕ 91.

Да ли је могуће да РС као земља кандидат добије лозинку за коришћење базе Еурофит? (Драгољуб Брајовић)

ОДГОВОР ЕК

Хема Вила је одговорила да ће проверити да ли је могуће РС доделити приступ и додала да постоји месечни извештај о пресретнутим пошиљкама који је расположив на сајту ЕУ. Одговор на ово питање ће бити достављен накнадно.

ПИТАЊЕ 92.

Да ли изричита забрана мешања контаминиране и неконтаминиране хране важи и за храну за животиње? (Слободан Шибалић – ПК Србија)

ОДГОВОР ЕК

Вансан Обан је одговорио да ће проверити и доставити одговор, али да по његовом мишљењу то није дозвољено.

ПИТАЊЕ 93.

РС планира да од 2015. године спроведе поступак ререгистрације средстава за заштиту биља која су регистрована на основу старих прописа. Који период пре приступања РС може добити приступ списку процењених извора активних супстанци на нивоу ЕУ и документацији на основу које је процењен референтни или еквивалентни извор на нивоу ЕУ? (Снежана Савчић-Петрић)

ОДГОВОР ЕК

Волфганг Рајнарт је одговорио да је то кључно и опште питање и да РС није прва земља у процесу придрживања која поставља ово питање. Што се тиче примера других земаља, нагласио је да је доступност овим подацима и документацији била допуштена земљама доста касно у процесу придрживања и да треба да будете спремни да ће се то десити и РС. Разлог за овакав приступ ЕК јесте због тога што се ради о поврљивим информацијама на које се примењује висок ниво

безбедности.

ПИТАЊЕ 94.

Да ли су на етикетама или било ком другом виду огласних порука за средства за заштиту биља дозвољено коришћење слика људи или њихово визуелно представљање? Да ли се под забранама или ограничењима овог оглашавања могу сматрати одредбе члана 66. став 2. подстав 2. и став 5? (Снежана Савчић-Петрић)

ОДГОВОР ЕК

Волфганг Рајнарт је одговорио да члан о оглашавању није једноставан за тумачење. О овом проблему ЕК је обавештена на састанцима са трећим земаљама. Претпостављам да су у међувремену у државама чланицама пронашли решење овог проблема, али ЕК нема нотификације о томе, нити су се државе чланице или произвођачи обратили ЕК по овом питању. ЕК не планира доношење водича о оглашавању, јер има много важнијих питања које треба решити.

ПИТАЊЕ 95.

Да ли су средства за заштиту биља која садрже само основне супстанце, обзиром да нису под режимом ауторизација, под било којим видом контроле од стране земаља чланица? Да ли је потребно, примера ради њихово евидентирање? Ово нарочито из разлога што ће ова средства за заштиту биља најчешће користити непрофесионални корисници којима, у складу са Директивом 2009/128/EЦ, морају такође бити доступне препоруке о безбедном руковању, складиштењу и одлагању амбалаже. (Снежана Савчић-Петрић)

ОДГОВОР ЕК

Волфганг Рајнарт је одговорио да је то веома интересантна област. На почетку смо сматрали да је за средства за заштиту биља на бази активних супстанци направљен једноставан систем, али ситуација је ипак другачија. Скоро све државе чланице су мишљења да средства за заштиту биља на бази основних супстанци ипак треба регулисати. На основу дискусије вођених између земаља чланица ЕК је израдила водич о тренутној ситуацији. Идеја овог документа није да се промени позиција ЕУ о основним супстанцима у вези са одредбама Уредбе, јер се сматра да су одредбе Уредбе јасне у овом смислу. У суштини, намена овог документа јесте да се обезбеди на који начин је потребно комуницирати са корисницима о руковању и примени ових производа. Уколико сте заинтересовани можемо вам доставити тај документ.

ПИТАЊЕ 96.

На који начин се имплементирају одредбе члана 67. став 2. Уредбе 1107/2009/EЦ (пост-ауторизациони мониторинг од стране производића средстава за заштиту биља)? У којим случајевима надлежни орган упућује захтев производићима за спровођење пост-ауторизациони мониторинга средстава за заштиту биља? Да ли један од разлога може бити недостатак буџетских средстава надлежног органа за спровођење пост-ауторизационог мониторинга? (Снежана Савчић-Петрић)

ОДГОВОР ЕК

Волфганг Рајнарт је одговорио да свакако недостатак буџетских средстава надлежног органа за спровођење пост-ауторизационог мониторинга није идеја овог члана Уредбе. Државе чланице морају да имају одређена средства да надлежни орган спроведе пострегистрациони мониторинг формулација. Можемо слободно рећи да се ова одредба Уредбе се не користи много у ЕУ, јер државе чланице нису расположене да ове врсте активности додеље или уступе производићима. Такође, по овом питању, немамо довољно података о ситуацији на нивоу ЕУ.

ПИТАЊЕ 97.

На који начин се примењују одредбе Уредбе 1107/2009/EЦ које се односе на заштиту података у случају

поступка признавања ауторизације? (Снежана Савчић-Петрић)

ОДГОВОР ЕК

Волфганг Рајнарт је одговорио да ће то зависити од подносиоца захтева. Наиме, пошто РС није пре примењивала одредбе ЕУ прописа о заштити података сматрам да је потребно имати договор са подносиоцима захтева у вези са заштитом података.

ПИТАЊЕ 98.

Поменули сте да ће ЕУ до краја године донети техничка правила за синергисте и протектанте. Каква је ситуација са коформулантима и ађуванатима? (Снежана Савчић-Петрић)

ОДГОВОР ЕК

Волфганг Рајнат је одговорио да ЕК има веома амбициозан радни план да до краја године заврши техничка правила која се односе на синергисте и протектанте. Систем и документација за синергисте и протектанте ће бити врло слични систему и документацији за одобравање активних супстанци. За те сврхе ЕК ће припремити и радни програм сличан програму који је постојао за одобравање активних супстанци.

Што се тиче кооформуланата, ЕК не жури са доношењем листе негативних кооформуланат, јер постоји дуг прелазни период до 2016. године, до када земље могу примењивати национална правила, а такође, у Уредби није прецизирао рок за њено доношење. Намера је да листу припремимо на време, односно онда када земље чланице неће имати право да примењују национална правила.

Што се тиче ађуваната нема техничких правила на нивоу ЕУ, тако да земље чланице примењују национално законодавство. За сада постоји интерес само једне земље чланице да се правила за ађуванте хармонизују на нивоу ЕУ. У зависности од приоритета одлучиће се о доношењу оквира на нивоу ЕУ.

ПИТАЊЕ 99.

Да ли ЕК поседује податке о трошку из буџета за имплементацију Националних акционих планова држава чланица у складу са Директивом 2009/128/ЕЦ? О којим издвајањима из националних буџета је реч (апроксимативно)? (Снежана Савчић-Петрић)

ОДГОВОР ЕК

Волфганг Рајнарт је одговорио да му такви подаци нису познати и да ни Национални акциони плановима држава чланица не садрже те податке. Проверићемо и доставићемо вам податке о томе.

ПИТАЊЕ 100.

Да ли земље чланице успостављују било које врсте техничких правила за продају средстава за заштиту биља путем интернета, примера ради обука лица? (Снежана Савчић-Петрић)

ОДГОВОР ЕК

Волфганг Рајнат је одговорио да се о продаји средстава за заштиту биља путем интернета воде расправе у ЕК, али да то није приоритетно питање. Предложио је да провери и да достави информације о томе.

ПИТАЊЕ 101.

На који начин се имплементирају одредбе Директиве 2009/128/ЕЦ о обукама (члан 5. и 6) (обуке, система сертификације) дистрибутера и професионалних корисника узимајући у обзир одредбе Директиве Савета 74/556/ЕЕЦ и 74/557/ЕЕЦ о међусобном признавању диплома, сертификата и других формалних квалификација? Обзиром на члан 2. став 2. Директиве Савета 74/557/ЕЕЦ, да ли се одредбе ових Директива преносе у национална законодавства која се односе на средства за заштиту биља или су, узимајући у обзир члан 2. став 2. Директиве Савета 74/557/ЕЕЦ, средства за заштиту биља изузета јер су

предмет посебних одредби (Директива 2009/128/EU)? (Снежана Савчић-Петрић)

ОДГОВОР ЕК

Волфаганг Рајнарт је одговорио да је ово веома важно питање у оквиру Директиве о одрживој примени пестицида. Уопштено говорећи, ово је веома осетљива област у ЕУ. Вођене су дуге дискусије са државама чланицама и правним службама институција ЕУ о начину преношења у национална законодавства држава чланица одредби директиве о признавању диплома. Савет правних служби Парламента и Савета јесте да се одредбе о међусобном признавању диплома и сертификата укључе у одредбе којима се преноси Директиве о одрживој примени пестицида.

ПИТАЊЕ 102.

На који начин се имплементирају посебне мере из члана 11. Директиве 2009/128/EU, примера ради утврђивање бафер зона одговарајуће величине које се не третирају ради заштите водених организама или безбедне зоне за површинске и подземне воде које служе за сакупљање воде за пиће, а у којима не смеју да се складиште и примењују средства за заштиту биља? Да ли се имплементација ових посебних мера постиже законодавно (законима и подзаконским прописима) у области средстава за заштиту биља или животне средине или примера ради кроз решења о ауторизацији средстава за заштиту биља, на основу процене ризика по животну средину? (Снежана Савчић-Петрић)

ОДГОВОР ЕК

Волфаганг Рајнарт је одговорио да се у овом случају примењују оба решења. Одредбе члана 11 Директиве 2009/129 морају бити пренети у национална законодавства држава чланица. У овом случају се ради не само о смањењу постојећег, већ и потенцијалног ризика и да је идеја и била да ЕУ има тај двоструки систем.

ПИТАЊЕ 103.

Чланом 12. став 2. Директиве 2008/90/EU дата је могућност (не и обавеза) државама чланицама (до 31. децембра 2018. године) да на привременој или трајној основи дозволе увоз садног материјала воћака из трећих земаља не наводећи којим актом се то ради. На који начин се имплементира овај члан, да ли земља чланица обавештава Савет или ЕК о својој одлуци и да ли ЕУ доноси неки акт везан за то? Ако земље чланице не донесу такву одлуку да ли то значи да ће увоз из земаља које нису наведене у одлуци бити забрањен? (Владе Ђоковић)

ОДГОВОР ЕК

Томас Вебер је одговорио да је његово тумачење овог члана Директиве 2008/90/EU да је интерес земље чланице да донесе овакву одлуку. Када држава чланица донесе одлуку она мора то пријавити ЕК. Дао је пример да је такву одлуку донела Словенија, признавајући еквивалентност за расад поврћа који се увози из Босне и додао да му није познато да је било која друга држава чланица послала нотификацију ЕК о таквој одлуци. Предложио је да провери ове тврдње и да о томе достави информације писмено.

ПИТАЊЕ 104.

У ЕУ је предложена тзв. „побољшана уредба“, која ће бити обавезујућа за све земље ЕУ даном ступања на снагу. Када се очекује њено усвајање? (Владе Ђоковић)

ОДГОВОР ЕК

На ово питање одговорено је као и на питање бр. 1.

ПИТАЊЕ 105.

У области заштите права оплемењивача биљних сорти питање новитета биљне сорте је једно од најбитнијих критеријума у поступку додељивања права оплемењивача. Након што Република Србија

постане чланица ЕУ колики ће бити прелазни период током кога ће се сорте из Републике Србије сматрати нове на територији ЕУ. Такође даном уласка у ЕУ сорте које су заштићене у ЕУ биће заштићене и на територији Србије. Какви су примери у државама које су скорије постале чланице ЕУ, да ли постоји начин да се узгајивачима који су гајили заштићене сорте омогући да наставе да користе заштићене сорте, без тога да се морају уништавати (крчити) такви засади? (Јован Вујовић)

ОДГОВОР ЕК

Изабел Клемент Нисо је одговорила да се усеви/засади неће уништавати, већ да ако се не постигне договор са носиоцима права оплемењивача из ЕУ да ће се тим питањем бавити надлежни суд. Наравно да се даном приступања ЕУ неће одмах покретати судски поступци, већ ће се оставити могућност да се постигну договори са корисницима таквих сорти пре покретања судских поступака. Накнаде (ројалти-мантијеми) нису велике и регулисане су кроз систем сертификације репродукционог материјала и урачунате су у цену репродукционог материјала. Ако се ради о вишегодишњим засадима постоји прелазни период за плаћање ројалтија.Период током кога су сорте заштићене је дуг и износи од 25 до 30 година. Ако погледате статистику CPVO преко 60% заштићених сорти у ЕУ су код украсног биља и цвећа, повртарских врста је око 20%, а најмање код ратарског биља. Такви проблеми се увек могу јавити, али их је могуће решити.

ПИТАЊЕ 106.

Република Србија је постала чланица УПОВ-а у јануару 2013. године, а са заштитом права оплемењивача у нашој земљи смо почели и пре него што смо постали чланица ЕУ преко институције која је надлежна за заштиту права оплемењивача (CPVO) је предложила увођење система „један кључ за више врата“. С обзиром да Република Србија жели да активно учествује у европском систему испитивања сорти, шта је потребно да би наше институције, када постанемо чланица ЕУ, добиле акредитацију од стране CPVO. Да ли можете да нам наведете који су то принципи, односно шта је потребно да би Република Србија и у том делу у потпуности ускладила свој систем испитивања сорти? (Јован Вујовић)

ОДГОВОР ЕК

Изабел Клемент Нисо је одговорила да је CPVO одговоран за сваки појединачан захтев који је поднет за заштиту на нивоу ЕУ. Ако подносилац захтева за заштиту права оплемењивача није задовољан поступком или резултатима обраћа се одбору за жалбе у оквиру CPVO, а ако је и ту негативан одговор онда након тога европском Суду правде. У CPVO је запослено само 47 административаца, а сви захтеви за обављање DUS тестова се прослеђују институцијама са којима CPVO има уговорну сарадњу. Због тога је и уведен систем поверавања послова, где институција која је овлашћена за обављање DUS тестова доставља извештај Канцеларији CPVO. CPVO обавља проверу техничке оспособљености особља у институцијама које обављају испитивања сорти на годишњем нивоу. Свака институција кокја обавља испитивање сорти за потребе CPVO може поднети захтев за промену или проширење обима испитивања сорти која обављају. CPVO је разрадио детаљне протоколе о техничком испитивању биљних врста. Да би се проверио протокол о испитивању сорти врши се посебна обука особља, формирају се референтне колекције сорти, утврђују се карактеристике сорти и специфичности, раде се упоредни тестови у огледним пољима. Код доношења одлука мора се користити одговарајућа референтна колекција сорти са којима се врши упоређивање сорти у DUS тестовима. Ово су веома озбиљна испитивања и ови послови морају бити веома стручно обављати. Република Србија треба да донесе одлуку које биљне врсте жели да уврсти у систем DUS тестова на својој територији, односно за које биљне врсте ће се специјализовати. Србија има на пример веома развијено оплемењивање, тј. стварање нових биљних сорти, нпр. хибрида сунцокрета, тако да је можда управо то биљна врста за коју можете да се одлучите за шта ћете радити DUS тестове. Увек је веома битно да свака земља која постане чланица ЕУ донесе добру одлуку за које биљне врсте ће обављати DUS тестове, и да има добро обучене стручњаке. У референтним колекцијама за потребе обављања послова заштите права оплемењивача биљних сорти морате имати одговарајуће

референтне колекције сорти, где је потребно укључити све сорте које су опште познате, а не само сорте са националних сортних листа што се користи за потребе DUS тестова у поступку признавања сорти. Зато је веома битно да успоставите приоритетете и да донесете одлуку за које биљне врсте ћете обављати DUS тестове. Када поставите приоритетете и специјализујете се за одређене биљне врсте експерти CPVO ће проверавати колико сте добро обучени за извођење DUS тестова. За принцип „један кључ за неколико врата“ систем испитивања сорти у DUS тесту је да постоји јединствен DUS тест и за потребе заштите права оплемењивача биљних сорти и за потреба признавања сорти, као и да институције које обављају ове тестове буду акредитоване од старане CPVO. Овде је веома битно да се користи иста референтна колекција и да обухвата све познате сорте, а не као до сада да постоји разлика и да се за потребе признавања сорти користи мања колекција сорти која је обухватала само сорте са Европске сортне листе. За заштиту се користе референтне колекције свих сорти из свих земаља чланица UPOV-а. Надлежни органи треба да сарађују по овим питањима и да обављају размене сорти у референтним колекцијама. Ако је Србија заинтересована за обављање DUS тестова за одређене биљне врсте мора се на време адекватно припремити.

ПИТАЊЕ 107.

Шест земаља чланица ЕУ се позива на члан 23. – Заштитне мере Директиве 2001/18 као оправдање за увођење забране употребе ГМО на својим територијама. Какав однос имају ове земље на међународном плану, нпр. у односима са WTO? Затим, Луксембург није имплементирао већину ЕУ законодавства у овој области, а Француска и поред одлуке Врховног суда правде да одлука није меродавна и даље забрањује гајење МОН810 на својој територији иако је он дозвољен за гајење на територији ЕУ. Како се све ово одражава на ЕУ на међународном нивоу, нпр. у односима са WTO? (Вања Којић)

ОДГОВОР ЕК

Селин Валеро је одговорила да ово представља највећи изазов ГМО законодавства у ЕУ и ово је био једини начин да земље чланице забране култивацију ГМО, иако не располажу конкретним научним чињеницама за забрану култивације ГМО. Овакве ставове земаља чланица нису добро примили партнери ЕУ, као што је WTO. Канада, Аргентина и САД су поднеле тужбу пред WTO против ЕУ 2006. године због забране комерцијалног гајења и стављања у промет МОН810. Канада и Аргентина и ЕУ су успеле да закључе процес после прихваташа од стране ЕУ да наставе са процедуром ауторизације стављања у промет нових ГМО. Поступак између САДа и ЕУ пред WTO још увек није закључен. САД нису поднеле нову тужбу, али не прихватaju забрану стављања у промет МОН810 на основу члана 23. Директиве 2001/18, Заштитне мере, јер забрана није оправдана са научног становишта. Због тога је ЕК 2010. године одлучила да да предлог о промени законодавства, како земље чланице не би користиле лажне или неистините научне налазе за забрану комерцијалног гајења и стављања у промет ГМО.

ПИТАЊЕ 108.

У светлу ових чињеница, земља као Србија која је на почетку преговора са ЕУ и усаглашавања националног законодавства са законодавством ЕУ у овој области, а с обзиром на то да наш Закон о ГМО забрањује комерцијално гајење и стављање у промет ГМО, какву позицију ми да заузмемо према WTO у ситуацији која је слична ситуацији у ЕУ, јер имамо јако пуно проблема у преговорима са WTO управо због овог закона? (Вања Којић)

ОДГОВОР ЕК

Селин Валеро је одговорила да се мора пренети Aquis, односно Директиву 2001/18, јер као чланица ЕУ не можете да спречите промет или гајење ГМО, а онда користите исте механизме за забрану гајења ГМО као и чланице ЕУ за оне ГМО који су одобрени за гајење.

ПИТАЊЕ 109.

Поменули сте одлуку ЕК из 2010. године којом се на неки начин пребацује одговорност на земље

чланице ЕУ да свака појединачно одлучује по овом питању. Знамо да није постигнут консензус по овом питању, односно није изгласана никаква конкретна одлука. Да ли има неких помака по том питању, с обзиром на то да имамо информацију да је поново актуелизовано ово питање да се поред клаузуле 23.-Заштитне мере, омогући спречавање коришћења ГМО на некој територији ЕУ? (Јован Вујовић)

ОДГОВОР ЕК

Селин Валеро је одговорила да је предлог из 2010. године блокиран на нивоу Савета. Парламент је прихватио текст са амандманима, али Савет није имао квалификовану већину за усвајање овог предлога. Четири државе су блокирале усвајање ове директиве, иако је више од 20 земаља заинтересовано да се ова процедура настави. ЕК преговара у овом тренутку за земљама чланицама које блокирају процес, јер сматрају да није добро забрањивати култивацију позивајући се на непостојеће научне чињенице. Процес се и даље наставља.

ПИТАЊЕ 110.

У РС је већ преко 100 општина усвојило декларацију по којој територију те општине проглашавају „GMO free“, што чини око 75% укупне територије РС, односно око 83% грађана Србије се изјаснило против ГМО. Да ли је могуће овакво изјашњавање против ГМО, да ли постоји некакво регионално изјашњавање против ГМО? С обзиром на то да Србија још увек није чланица ЕУ, да ли је могуће овакво изјашњавање, односно проглашење неште територије без ГМО? (Јован Вујовић – ПК Србије)

ОДГОВОР ЕК

Селин Валеро је одговорила да је процес проглашавања територија без ГМО познат и у ЕУ. Правно гледано ове акције немају тежину, као што и само име каже то је само изјава о нечemu, односно правно гледано општине не могу да забране употребу ГМО. Једини начин да ове општине забране употребу ГМО је да користе заштитну клаузулу, али то није у надлежности општина, регија, већ је то у надлежности ЕУ. Неке општине су конструктивније и користе одредбу о коегзистенцији, односно минимални размак између места где се узгаја ГМО и осталих усева, као и да је то противно социо-економским политикама у њиховом земљама. Прихваћено је да се регион Брисела прогласи ГМО слободном регионом на основу члана о коегзистенцији.

ПИТАЊЕ 111.

Да ли мед који садржи ГМ полен мора бити обележен? (Јован Вујовић – ПК Србије)

ОДГОВОР ЕК

Селин Валеро је одговорила да се тренутно доста о томе разговара, и да смо јако добро обавештени о томе. Европски суд правде је скоро донео пресуду по којој сваки ГМО или материја која се може наћи у храни мора бити одобрена и покоравати се ЕУ законодавству. У том закључку суда је усвојена одлука да је полен састојак меда, а то није тачно. ЕК се не слаже са том одлуком суда. Полен није састојак намерно унет у мед, већ је резултат рада пчеле у производњи меда. Измењена је Директива за мед по којој се полен сматра конституентом меда. Онда се и не примењују легислатива за обележавање и дерогацију за 0,9%, јер садржај полена у меду никад не прелази проценат од 0,1 % у меду. Полен у меду је примеса, а не састојак.

ПИТАЊЕ 112.

Када кажете да користимо друге могућности за забрану гајења ГМО, на које забране се то односи? (Данило Голубовић)

ОДГОВОР ЕК

Селин Валеро је одговорила да у садашњем законодавству државе чланице могу да забране одобрени ГМО само ако представља ризик по здравље људи и животну средину, односно морају да постоје научно засновани докази.

ПИТАЊЕ 113.

У новемру месецу 2013. године проследили смо ЕК питање у вези са укључивањем лабораторија које раде ГМО анализе у европску мрежу ГМО лабораторија (ENGL). Како одговор нисмо добили замина нас која је процедура за укључивање лабораторија које раде ГМО анализе из РС у систем референтних лабораторија у ЕУ? (Јован Вујовић – ПК Србије)

ОДГОВОР ЕК

Вансан Обан је додао да ЕК не проглашава референтне лабораторије држава чланица, већ је то на националном нивоу. Могуће је да лабораторије држава које нису чланице буду у мрежи лабораторија. Такође је замоло да РС поново пошаље писмо.

ПИТАЊЕ 114.

Имали смо дијететски производ за спортисте који је у свом саставу имао ГМО сојино уље пореклом из Америке. Да ли би се допустио увоз тог производа? (Мирјана Вељковић)

ОДГОВОР ЕК

Селин Валеро је одговорила да ако је ГМО одобрен онда може бити у хранама, укључујући и суплементе. Имамо 16 ГМО одобрених у ЕУ. Ако није ГМО одобрен држава чланица мора да предузме све да повуче из промета или забрани увоз, а то је политика „нулте толеранце“.

3. ОПШТА ПРОЦЕНА

На састанку експланаторног скрининга учествовало је 37 представника Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде (МПШВ), два представника Министарства здравља, један представник Канцеларије за европске интеграције, на челу са Тањом Мишчевић, главним преговарачем и Данилом Голубовићем, председником Преговарачке групе 12 и државним секретаром МПШВ.

Састанак експланаторног скрининга је протекао у конструктивној атмосфери, где су представници DG SANCO излагали основне елементе ЕУ законодавства. Представници РС су активно учествовали постављањем питања и показали висок ниво компетентности и познавања *Acquis*.

Представници ЕК су углавном били добро припремљени, тако да је и неколико њих нагласило да су у обавези да презентирају *Acquis*, иако су увидом у извештаје Инспекцијске службе за храну и ветерину уверени у висок ниво знања и компетентности представника РС.

Представници ЕК су преузели обавезу да доставе одговоре на питања, као и податке, информације и одређена документа, и то:

- Колико у ЕУ траје период јавне консултације нацрта неког прописа;
- Поступак за регистрацију производића меда;
- Трговина АБП категорије 1 између земаља чланица;
- Ауторизација транспортера за превоз животиња;
- Информације о садржају калцијума у механички сепарисаном месу;
- Статус слободан од одређених болести животиња;
- Идентификација коња;
- Техничке измене прописа у области зоотехнике;
- Правила за воду за храну за бебе и малу децу;
- Декларисање производа који садрже само вештачке ароме (коришћење слика воћа, као доношење потрошача у заблуду);
- Листе одобрене и одбијене нова хране;

- Листа специфичних производа који су или нису признати као нова храна у државама чланицама;
- Добијање пасворда за Еурофит;
- Информације о изменама прописа које регулишу област здравља биља;
- Достављање водича за основне супстанце;
- Достављање података о буџету држава чланица издвојене за Националне акционе планове;
- Информације о интернет продаји средстава за заштиту биља;
- Трговински сататус садног материјала ако није донета одлука о еквивалентности;
- Процедура за укључивање овлашћених лабораторија у мрежу ЕУ лабораторија за ГМО анализе (ENGL).

ЕК се сложила да одговори и на питања која ће накнадно бити достављена.

Преговарачка група 12 ће одржати потребан број састанака у вези са припремом за учешће на састанку билатералног скрининга, који ће се одржату у децембру 2014. године, као и припрему потребних материјала.

4. ПРИЛОЗИ

- Листа присутних на састанку
- Листа представника који су пратили састанак путем web stream
- Дневни ред састанка

ШЕФ ПРЕГОВАРАЧКОГ ТИМА

 проф. др Тања Мишчевић

ПРЕДСЕДНИК ПРЕГОВАРАЧКЕ ГРУПЕ 12

 Данило Голубовић

**ДЕЛЕГАЦИЈА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ НА ЕСКИЛАНАТОРНОМ СКРИНИНГУ
ЗА ПРЕГОВАРАЧКУ ГРУПУ 12 – БЕЗБЕДНОСТ ХРАНЕ, ВЕТЕРИНАРСКА И
ФИТОСАНИТАРНА ПИТАЊА**

**Брисел, Краљевина Белгија
02. фебруар – 08. фебруар 2014. године**

1. Данило Голубовић, државни секретар у Министарству пољопривреде, шумарства и водопривреде као шеф делегације;
2. проф. др Тања Мишчевић, шеф Преговарачког тима за вођење преговора о приступању Републике Србије Европској унији
3. Миланка Давидовић, помоћник министра у Министарству пољопривреде, шумарства и водопривреде;
4. Ференц Баги, директор Управе за заштиту биља – Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде;
5. Дејан Бугарски, директор Управе за ветерину – Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде;
6. Мирко Новаковић, Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде;
7. Јелена Шћепановић, Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде;
8. Ружа Трипилић, Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде;
9. Снежана Савчић – Петрић, Управа за заштиту биља – Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде;
10. Небојша Милосављевић, Управа за заштиту биља – Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде;
11. Јован Вујовић, Управа за заштиту биља – Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде;
12. Драган Дедић, Управа за заштиту биља – Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде;
13. Драгољуб Брајовић, Управа за заштиту биља – Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде;
14. Слађана Лукић, Управа за заштиту биља – Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде;
15. Владе Ђоковић, Управа за заштиту биља – Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде;
16. Вања Којић, Управа за заштиту биља – Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде;
17. Драган Сретеновић, Управа за заштиту биља – Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде;
18. Слободан Владић, Дирекција за референтне националне лабораторије – Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде;

19. Јильана Совиљ, Управа за шуме – Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде;
20. Видосава Јовановић, Управа за шуме – Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде;
21. Слободан Шибалић, Управа за ветерину – Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде;
22. Будимир Плавшић, Управа за ветерину – Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде;
23. Сања Челебићанин, Управа за ветерину – Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде;
24. Тамара Бошковић, Управа за ветерину – Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде;
25. Синиша Котур, Управа за ветерину – Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде;
26. Маја Андријашевић, Управа за ветерину – Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде;
27. Славица Николић – Стјаковић; Управа за ветерину – Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде;
28. Марко Ђекић, Управа за ветерину – Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде;
29. Јелисавета Милошевић, Управа за ветерину – Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде;
30. Данијела Живановић, Управа за ветерину – Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде;
31. Дарко Ђуричић, Управа за ветерину – Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде;
32. Зоран Ивановић, Управа за ветерину – Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде;
33. Ивана Лазић, Управа за ветерину – Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде;
34. Јелица Узелац, Управа за ветерину – Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде;
35. Јильана Ивањац, Управа за ветерину – Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде;
36. Ненад Вујовић, Одељење пољопривредне инспекције – Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде;
37. Јасмина Владић, Одељење пољопривредне инспекције – Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде;
38. Раша Миланов, Министарство здравља;
39. Мирјана Вељковић, Министарство здравља;
40. Тиса Чаушевић, Канцеларија за европске интеграције.

**СПИСАК ПРЕДСТАВАНИКА ДРЖАВНИХ ОРГАНА, ЦИВИЛНОГ ДРУШТВА,
ПРИВРЕДНЕ КОМОРЕ И ДРУГИХ ИНСТИТУЦИЈА КОЈИ СУ ПРАТИЛИ
ЕКСПЛАНаторни скрининг путем интернет везе
ПОГЛАВЉЕ 12 – БЕЗБЕДНОСТ ХРАНЕ, ВЕТЕРИНАРСКА И
ФИТОСАНИТАРНА ПИТАЊА**

Привредна комора

Теразије 23

Велика сала, 2. спрат

Београд

03.02. – 07.02.2013.

Редни број	Име и презиме	Институција
1.	Мирољуб Валчић	Факултет ветеринарске медицине
2.	Др сци.вет.мед. Добрила Јакић - Димић	Научни институт за ветеринарство – Београд
3.	Др сци.вет.мед. Владимир Радосављевић	Научни институт за ветеринарство – Београд
4.	Небојша Илић	Научни институт за прехранбене технологије – Нови Сад
5.	Јелена Живковић	Канцеларија за европске интеграције
6.	Др сци Недељко Карабасил	Факултет ветеринарске медицине
7.	Др сци Мирјана Димитријевић	Факултет ветеринарске медицине
8.	Ненад Милојевић	Управа за заштиту биља
9.	Снежана Јеличић	Управа за заштиту биља
10.	Јелена Секулић	Управа за заштиту биља
11.	Марина Цветковић	Управа за заштиту биља
12.	Дијана Зечевић	Галеника Фитофармација – Београд
13.	Драган Секулић	Цхемикал-Агросава доо - Шимановци
14.	Владе Ђоковић	Управа за заштиту биља
15.	Драган	Управа за заштиту биља

	Дедић	
16.	Александар Табаковић	Управа за заштиту биља
17.	Катарина Зарубица	Управа за заштиту биља
18.	Јелена Јанковић	Управа за заштиту биља
19.	Гордана Тапушковић	Управа за заштиту биља
20.	Драгица Бојовић	Управа за заштиту биља
21.	Наташа Вукмировић	Линк плус
22.	Дарко Дробњак	Кинолошка академија
23.	Вера Вида	Центар потрошача Србије
24.	Славица Радак	Превентива Н
25.	Изет Бојичић	ЕАБГ
26.	Зоран Пендић	Савез инжењера и техничара Србије
27.	Драгослав Живојнов	КЕД Нешто боље
28.	Веселина Пелагић	Фондација за развој домаћинства
29.	Др Слободан Лилић	Институт за хигијену и технологију меса
30.	Мирослав Хаднађев	Научни институт за прехранбене технологије – Унiverзитет у Новом Саду
31.	Драгана Стикић	Нестле Адриатиц С д.о.о. – Београд
32.	Ружица Станчић	Регионална привредна комора Крагујевац
33.	Душан Петковић	Регионална привредна комора Крагујевац
34.	др Оливера Ђурагић	Научни институт за прехранбене технологије – Нови Сад
35.	Мр Дијана Дијановић	Регионална привредна комора Зајечар
36.	Петар Станковић	Привредна комора Србије
37.	Драган Секулић	Цхемиџал Агросава д.о.о. Београд
38.	Ненад Будимовић	Привредна комора Србије
39.	Јасна Стевановић	Привредна комора Србије

40.	Татјана Беук Пирушић	Привредна комора Србије
41.	Иван Сочо	Градска управа града Београда – Секретаријат за пољопривреду
42.	Јасмина Мильковић	Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде
43.	Дејан Максић	Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде
44.	Бранка Стошић	Управа за ветерину
45.	Јован Тирковић	Управа за ветерину
46.	Анђелика Медаковић	Управа за ветерину
47.	Слободан Брађић	Управа за ветерину
48.	Жељка Крговић	Управа за ветерину
49.	Јадранка Беравс	Управа за ветерину
50.	Нада Думић	Управа за ветерину
51.	Биљана Живковић	Управа за ветерину
52.	Миодраг Петровић	Управа за ветерину
53.	Миодраг Глуховић	Управа за ветерину
54.	Владимир Ракетић	Управа за ветерину
55.	Татјана Лабус	Управа за ветерину
56.	Тања Симовић	Управа за ветерину
57.	Томислав Петровић	Управа за ветерину
58.	Горан Мрдовић	Одељење пољопривредне инспекције
59.	Ивана Ђурић Владушић	Управа за ветерину
60.	Зоран Маринковић	Управа за ветерину
61.	Саша Остојић	Управа за ветерину
62.	Милева Глишић	Управа за ветерину
63.	Бобан Ђурић	Управа за ветерину
64.	Емина	Управа за ветерину

	Милакара	
65.	Оливера Вукелић	Управа за ветерину
66.	Мирољуб Марјановић	Управа за ветерину
67.	Ана Лапчевић	Одељење пољопривредне инспекције
68.	Љубиша Михајловић	Одељење пољопривредне инспекције
69.	Гордана Мијатов	Одељење пољопривредне инспекције
70.	Сандра Ђукановић Којић	Одељење пољопривредне инспекције
71.	Миомир Никшић	Пољопривредни факултет – Универзитет у Београду
72.	Сузана Димитријевић Бранковић	Технолошки факултет – Универзитет у Београду
73.	Проф др Ивана Станковић	Фармацеутски факултет
74.	Др Весна Пантић Палибрк	Градски завод за јавно здравље - Београд
75.	Др сци Смиљана Раичевић	Центар за испитивање намирница
76.	Др Драгана Јовић	„Милан Јовановић Батут“ Београд
77.	Даница Зарић	ИХИС – Нутриционизам - Земун
78.	Милка Тмущић	Цанду доо
79.	Вера Кример Малешевић	Дирекција за националне референтне лабораторије
80.	Владимир Миленковић	Грађани имају моћ
81.	Дарко Лојен	Агрицултурал Специалист
82.	Дарија Јањиц	СЕИО
83.	Доц.др Јаков Нишавић	Факултет ветеринарске медицине
84.	Проф.др Дејан Крњаић	Факултет ветеринарске медицине
85.	Доц.др Владимира Нешић	Факултет ветеринарске медицине
86.	Драгољуб Брајовић	Управа за заштиту биља
87.	Марија Стојановић	Центар потрошача Србије
88.	Сашка Биорчевић	Привредна комора Србије
89.	Милада Лукешевић	Привредна комора Србије
90.	Кало Жолт	Ветеринарска комора Србије
91.	Светлана Станков	Управа за заштиту биља

92.	Слађана Лукић	Управа за заштиту биља
93.	Јован Поповић	Министарство спољне и унутрашње трговине и телекомуникација – Центар за заштиту потрошача
94.	Петар Станковић	Привредна комора Србије
95.	Божидарка Бановић	Министарство пољопривреде, шумарства и пољопривреде
96.	Мирјана Мишчевић	Привредна комора Србије
97.	Љиљана Риђошић	ПКБ корпорација
98.	Јасна Бошњак	Патент цо
99.	Татјана Маслаћ	Агрицултуре Специалист
100.	Др Вера Катић	Факултет ветеринарске медицине Београд
101.	Данка Дујовић	ПКБ корпорација
102.	Мирослав Иванковић	Сунгента Београд
103.	Златко Јовановић	Амбасада САД
104.	Драгољуб Милосављевић	ПССС Крушевац
105.	Јасмина Бачић	ПСС Институт „тамиш“ Панчево
106.	Будимка Михајловић	ПСС Зрењенин
107.	Драгана Димитријевић	СЕЦПА
108.	Гордана Лончар	Управа за заштиту биља
109.	Гордана Томић	Управа за заштиту биља
110.	Слободанка Родић	Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде
111.	Др Светлана Тубиц Балесевић	Семенарска асоцијација Србија – Нови Сад
112.	Др Алексеј Тарасјев	Институт за биолошка истраживања „ Синиша Станковић“ - Београд
113.	Др Драгана Миладиновић	Институт за ратарство и повртарство – Нови Сад
114.	Др Јелена Самрџић	Институт за молекуларну генетику и генетичко инжењерство
115.	Др Светлана Пауновић	Институт за воћарство Чачак
116.	Др Горан Бекавац	Институт за ратарство и повртарство Нови Сад

117.	Др Зорица Николић	Лабораторија за испитивање семена – Нови Сад
118.	Ивана Васиљевић	„А БИО ТЕЦХ ЛАБ“, доо – Сремска Каменица
119.	Мирјана Петровић	Управа за заштиту биља
120.	Милена Булатовић	Управа за заштиту биља
121.	Светлана Станков	Управа за заштиту биља
122.	Сандра Богдановић	Семенарска асоцијација Србије
123.	Игор Тумбас	Делта Аграр – Београд
124.	Лидија Ристић- Матијевић	Управа за заштиту биља
125.	Александра Радојичић	Управа за заштиту биља
126.	Милка Шћекић	Управа за заштиту биља
127.	Јасмина Радовановић	Управа за заштиту биља
128.	Александра Булајић	Пољопривредни факултет – Универзитет у Београду
129.	Вера Стојшин	Пољопривредни факултет – Универзитет у Новом Саду
130.	Светлана Миљајшевић- Марчић	Институт за пестициде и заштиту животне средине
131.	Петар Кљајић	Институт за пестициде и заштиту животне средине
132.	Бранка Антић	ПСС Крушевац
133.	Милена Петров	ПСС Нови Сад
134.	Драгица Јанковић	ПСС Нови Сад
135.	Гордана Јовановић	ПСС Лесковац
136.	Татјана Мироновић	ПСС Зрењанин
137.	Радмила Величковић	ПСС Краљево
138.	Слободан Томић	ПСС Краљево
139.	Катарина Радонић	Агрозавод Врбас
140.	Владимир	Регионална привредна комора Лесковац

	Бојовић	
141.	Славица Стеванетић	Привредна комора Србије

**ANALYTICAL EXAMINATION OF THE EU ACQUIS
CHAPTER 12 FOOD SAFETY, VETERINARY AND PHYTOSANITARY POLICY¹**

AGENDA OF THE EXPLANATORY SCREENING MEETING ON 3-7 FEBRUARY 2014

VENUE: ROOM 2A, CENTRE ALBERT BORSCHETTE - BRUSSELS

CHAIRPERSON: LOUIS HERSON, DG ENLARGEMENT

Monday, 3 February 2014

INTRODUCTION, GENERAL ASPECTS, FOOD SAFETY, VETERINARY POLICY	
9:30-9:45	Welcome and introduction <i>Louis HERSON</i> <i>Serbian delegation</i>
9:45-10:15	Introduction: EU food safety, veterinary and phytosanitary policy <i>Vincent AUBIN, SANCO G7</i>
10:15-10:30	Coffee break
10:30-11:45	General Food law <i>Vincent AUBIN, SANCO G7</i>
11:45-13:00	Control system in the internal market <i>Alf FUSSSEL, SANCO G2</i>
13:00-14:30	Lunch
VETERINARY POLICY	
14:30-15:45	Control measures of animal diseases <i>Francisco REVIRIEGO GORDEJO, G2 and Klaus KOSTENZER, SANCO G4</i>
15:45-16:00	Coffee break
16:00-17:00	Identification and registration of animals and registration of their movements <i>Sergio PAVON GONZALEZ, SANCO G2</i>
17:00-17:30	Zootechnics <i>Sergio PAVON GONZALEZ, SANCO G2</i>
17:30-18:00	Non-commercial movements of pet animals <i>Hélène KLEINE, SANCO G2</i>

¹ This meeting is recorded and webstreamed.

Tuesday, 4 February 2014

VETERINARY POLICY	
09:30:10: 45	Control system of imports <i>Pierangelo BERNORIO, SANCO G2, Patricia LANGHAMMER, SANCO G6</i>
10:45- 11:00	<i>Coffee break</i>
11:00- 12:00	Trade of live animals, semen ova and embryos within the EU <i>Ewa CAMARA, SANCO G2</i>
12:00- 12:45	Prohibition of substances and control of residues <i>Frank SWARTENBROUX, SANCO E3</i>
12:45- 13:00	Committees <i>Vincent AUBIN SANCO G7</i>
13:00- 14:30	<i>Lunch</i>
14:30- 15:00	Veterinary expenditures <i>Ludwig VANDENBERGHE, SANCO G5</i>
15:00 – 16:00	Imports requirements for live animals and animal products <i>Pierangelo BERNORIO, SANCO G2</i>
16:00- 16:15	<i>Coffee break</i>
16:15- 17:15	Animal welfare <i>Paolo DALLA VILLA, SANCO G3</i>
17:15- 17:30	Accession Treaties <i>Vincent AUBIN, SANCO G7</i>
17:30- 17:45	International agreements <i>Vincent AUBIN, SANCO G7</i>

Wednesday, 5 February 2014

PLACING ON THE MARKET OF FOOD AND FEED AND ANIMAL BY-PRODUCTS	
09:30- 10:30	Hygiene rules <i>Paolo CARICATO, SANCO G4</i>
10:30- 10:45	<i>Coffee break</i>
10:45- 11:45	Specific rules for animal products <i>Paolo CARICATO, SANCO G4</i>
11:45- 13:00	Specific control rules for animal products <i>Paolo CARICATO, SANCO G4</i>
13:00-	<i>Lunch</i>

14:30	
14:30- 15 :45	Rules for animal by-products Matjaz KLEMENCIS, SANCO G2
15:45- 16:00	<i>Coffee break</i>
SPECIFIC RULES FOR FEED AND FEED HYGIENE	
16:00 : 17:30	Placing on the market and use of feed, Feed additives, Undesirable substances, Medicated feed, Specific rules for feed hygiene Wolfgang TRUNK, SANCO G1

Thursday, 6 February 2014

FOOD SAFETY RULES	
9:30- 10:30	Labelling, presentation and advertising of foodstuffs including nutritional labelling and health claims and nutritional labelling Christophe DIDION, SANCO E4
10:30- 10:45	<i>Coffee break</i>
10:45- 11:45	Food supplements, Food for particular nutritional uses, food fortification, Mineral waters Yvette AZZOPARDI, Francesco CARLUCCI, Dora SZENTPALY-KLEIS, SANCO E4
11:45- 13:00	Additives authorised and purity criteria, Food enzymes, Extraction solvents, Flavourings Rafael PEREZ BERBEJAL, SANCO E3
13:00- 14:30	<i>Lunch</i>
14:30- 15:00	Novel foods Jean François ROCHE, SANCO E6
15:00- 15:45	Quick frozen foodstuff, Contaminants, Ionising radiation Tadas BRIEDIS, SANCO G7
15:45- 16:00	<i>Coffee break</i>
16:00- 16:30	Food contact materials Annette SCHÄFER SANCO E6
16:30 :17:00	Control rules Alexander ROGGE, SANCO E5
17:00- 18:00	Funding of checks Alexander ROGGE, SANCO E5

Friday, 7 February 2014

PHYTOSANITARY POLICY	
10:00- 11:00	Plant health - Harmful organisms Gemma VILA CAMBRIA, SANCO E2

11:00- 11:15	<i>Coffee break</i>
11:15- 12:00	Plant health - Plant protection products <i>Wolfgang REINERT, SANCO E3</i>
12:00- 13:00	Quality of seeds and propagating material <i>Thomas WEBER, SANCO E2</i>
13:00- 14:30	<i>Lunch</i>
14:30- 15:30	Plant variety rights <i>Isabelle CLEMENT NISSOU, SANCO E2</i>
15:30- 15:45	<i>Coffee break</i>
15:45- 16:45	Genetically modified organisms (GMOs), Release into the environment, Genetically modified food and feed <i>Céline VALERO, SANCO E1</i>
16:45- 17:00	Closing remarks Serbian Delegation <i>Louis HERSON, DG ELARG</i>